

Gradisov vestnik

GLASILO KOLEKTIVA PODJETJA »GRADIS«

Gradis med velikimi

Med največjimi jugoslovanskimi gradbenimi podjetji je Gradis na 3. mestu

Rang		Ime podjetja	Kraj sedeža	Celotni dohodek z in brez inter. real.	Poprečno koriščena poslovna sredstva	Poprečno število zaposlenih	Vrsta podjetja	
1971	1970							
58	44	Komgrap	Bg	841698	647286	139581	4377	B
64	54	Rad	Bg	710168	603493	213723	5884	B
78	64	Gradis	Lj	623348	623348	177336	5310	B
86	62	Trudbenik	Bg	585161	512816	185272	5097	B
96	—	Hidroelektra	Zg	521749	521749	128755	3736	A

Revija »Ekonomika politika« je septembra objavila seznam sto največjih podjetij s področja industrije, rudarstva, kmetijstva in gradbeništva.

Največje jugoslovansko podjetje je zagrebška INA z več kot 7 mia celotnega dohodka in z blizu 17 tisoč zaposlenimi. Po številu zaposlenih je sicer v Jugoslaviji še več kot deset podjetij, ki imajo več zaposlenih kot INA («Šipad» Sarajevo 33.000 npr.). Toda rang lestvica je sestavljena po celotnem dohodku, vključno z interno realizacijo. Za podjetje je INA se zvrstilo INKOTEX Bg, JUGOMETAL Bg, JADRANBROD Zg, Železarna Zenica in tako naprej do desetega mesta, ki je zasedeno s kranjsko Iskro kot največjim slovenskim podjetjem iz naštetih področij. Iskra je imela 1971. leta 3,26 mia celotnega dohodka in 17.000 zaposlenih, nekaj več kot INA.

Slovenska podjetja si nato sledijo: Slovenske železarnice, »Gorenje« Velenje, TAM Maribor, združeno podjetje za distribucijo elektrike, IMV Novo mesto, TOMOS Koper in kot osmo podjetje v Sloveniji Gradis. Za njim sta še Elektrogospodarstvo Maribor in ljubljanski Litostroj. Med stotimi jugoslovanskimi podjetji je torej deset slovenskih.

Med stotimi podjetji je pet gradbenih.

Gradis ima med podjetji vrste B (imajo enote, ki samostojno ugotavljajo in delijo dohodek) edini enako realizacijo, ker v celotni dohodek ne vključuje interne realizacije. Ta je

znašala lani 140874 tisoč dinarjev, s čimer bi znašal celotni dohodek z interno realizacijo 764222 tisoč dinarjev. Sele tako bi bil Gradis primerljiv z ostalimi sorodnimi podjetji. S takim podatkom je Gradis drugo največje gradbeno podjetje v Jugoslaviji. Gradis je drugi tudi po številu zaposlenih. Med stotimi podjetji pa bi se z všteto interno realizacijo nahajal na 62. mestu med IMV in Tomosom, ki imata oba manj zaposlenih kot Gradis.

Naštetih pet največjih gradbenih podjetij ima 6,3 % zaposlenih v jugoslovanskem gradbeništvi, ki ima v 824 podjetjih 380 tisoč zaposlenih. Ta podjetja (njih pet predstavlja le 0,9 %) angažirajo 7,8 % poslovnih sredstev in ustvarjajo 9,2 % celotnega dohodka. To pomeni, da se je njihov obseg in s tem njihov delež občutno zmanjšal, kar je moč razbrati tudi iz rangov, ki so se pri vseh, razen pri Hidroelektri poslabšali. Gradis je nazadoval za 14 mest, prav toliko kot Komgrap. Rad je nazadoval za 11 mest, Trudbenik pa kar za 24 mest.

Po letošnjih podatkih sodeč bo Gradis verjetno zdrknil še za nekaj mest proti številki 100. Velik razlog

za tako gibanje je tudi v vse številnejših integracijah, saj se pojavljajo med jugoslovanskimi velikimi podjetji tudi taka, ki so še leto poprej bila le srednje velika podjetja, toda združena so danes ta podjetja velika.

V točno določenem roku

Objekta »Unec« in »Ivanje selo« na avtomobilski cesti sta bila v roku dokončana

Predvidevanja, da bo odsek nove avtoceste Vrhnika-Postojna odprt 29. novembra, to je za dan republike, se uresničujejo. K temu bodo prav gotovo mnogo prispevali tudi delavci Gradisa, saj na tem odseku izvajajo kar precej del, od katerih naj omenim predvsem največja: objekti Ravbarkomanda v izvedbi PE Nizke gradnje iz Maribora ter objekta Unec in Ivanje selo v izvedbi GV Ljubljana.

Objekt Ravbarkomanda bo na tem odseku največji, saj bo njegov desni del dolg kar 591,40 m, medtem ko je levi del tega objekta nekoliko krajši. Širina tega objekta je 28,52 m, vozišče pa je široko 10,70 m. Nosilci so sicer različnih dimenzij, za ves objekt pa so jih potrebovali kar 128. Najvišji stebel je visok 36,5 m. Medtem ko ta objekt še ni dobil svoje dokončne oblike, pa se delavci GV Ljubljana že selijo iz tega predela Slovenije. 15. septembra so namreč slavili dvojno zmago. Premagali so delo in čas. Poleg že omenjenih objektov so gradili tudi nadvoz pri reški cesti, ki pa je bil končan že v začetku avgusta. Prav na dan po pogodbi določenega roka, so tudi na objektu Unec zabetonirali zadnji kubik betona. Na objektu Ivanje selo pa smo ta dan srečali le še dva delavca, ki sta marljivo pometala vozišče objekta, da bi bilo ob prevzemu čim lepše.

Zaključna dela na teh objektih so si ogledali tudi ing. Franc Hočevar in Franc Zorko iz centrale ter republiški inšpektor ing. Peter Oman. Brž smo ga poprosili za izjavo: »Za izvršena dela za objekte, ki jih je izdelalo podjetje Gradis, bi lahko govoril samo pohvalno. To mislim tako za kvaliteto izvršenih del kot tudi za rok izdelave. Ta dva objekta sta namreč edina na tem odseku, ki sta bila 100 % gotova v roku. Manj-kalo ni ničesar, saj so pleskarji še ponovno popravili nekaj manjših praskic, ki so nastale občasno. GIP »Gradis« torej vse priznanje. Upam pa, da bodo tudi ostala podjetja izdelala svoja dela tako kvaliteto.« je zaključil svojo kratko izjavo ing. Oman.

Za nekaj osnovnih podatkov o samih objektih pa smo se obrnili na vodjo gradbišča Alojza Gregoriča, ki je tudi prisostvoval betoniranju zadnjega kubika betona.

»Objekt Ivanje selo je dolg 225 m z voziščno širino 2 x 10,70 m. Objekt je na posameznih stebrih s konzolami, na katerih ležijo prednapeti podolžni nosilci dolžine 25 m. Objekt Unec je nekoliko krajši, saj je dolg le 200 m, širina vozišča pa je na desnem pasu 10,70 m, na levem pa 11,70 m.

Prek nosilcev je pri obeh objektih na kraju samem zabetonirana armirano-betonska plošča debeline 17 cm. Zadovoljen sem, da smo končali v roku. Mislim, da smo dosegli ta uspeh predvsem zaradi teamskega dela, kar je bilo opaziti na vseh treh objektih, ki smo jih prevzeli.« je še zaključil Alojz Gregorič.

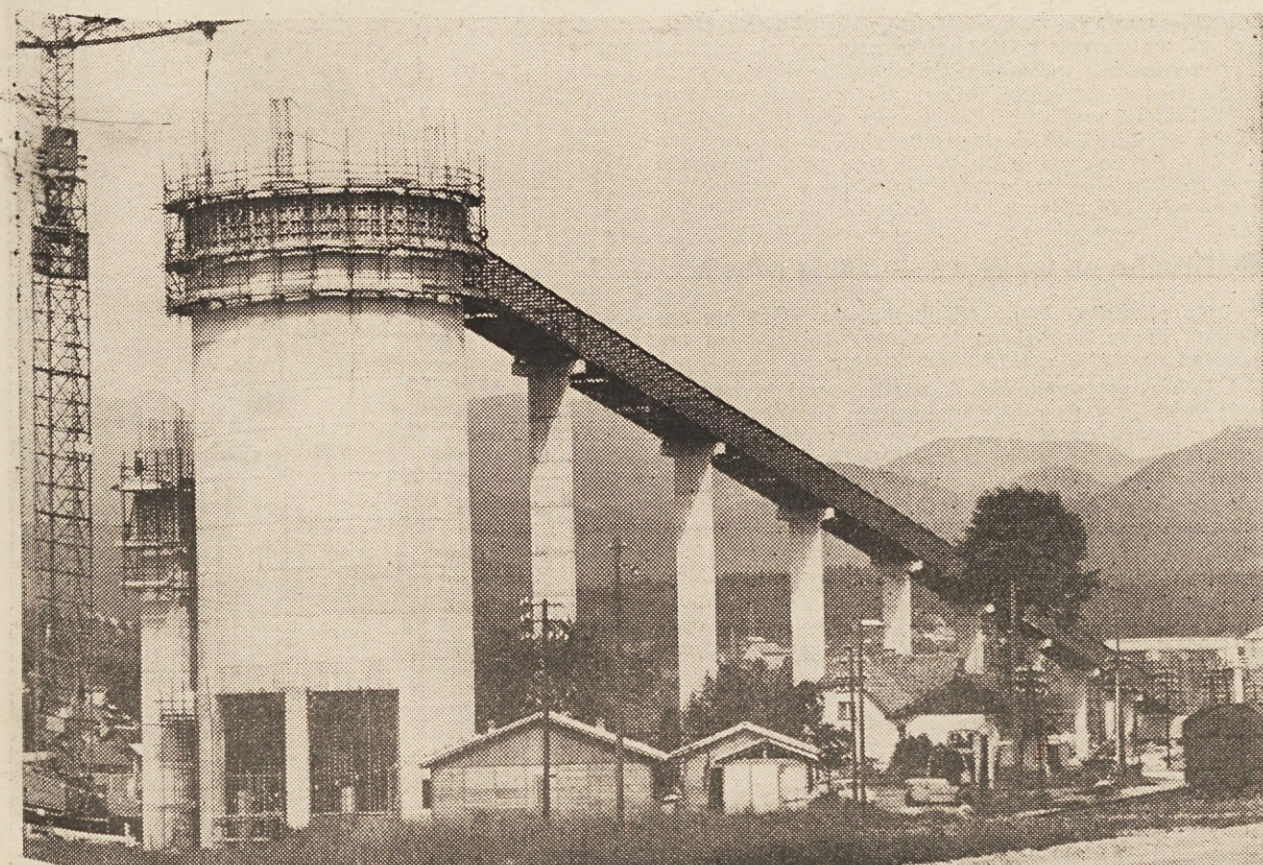
Na tem odseku avtoceste so torej naši delavci uspešno opravili dela. Upamo, da bo to uspelo tudi tistim, ki bodo sodelovali na štajerskem odseku te naše prve hitre ceste.

mk

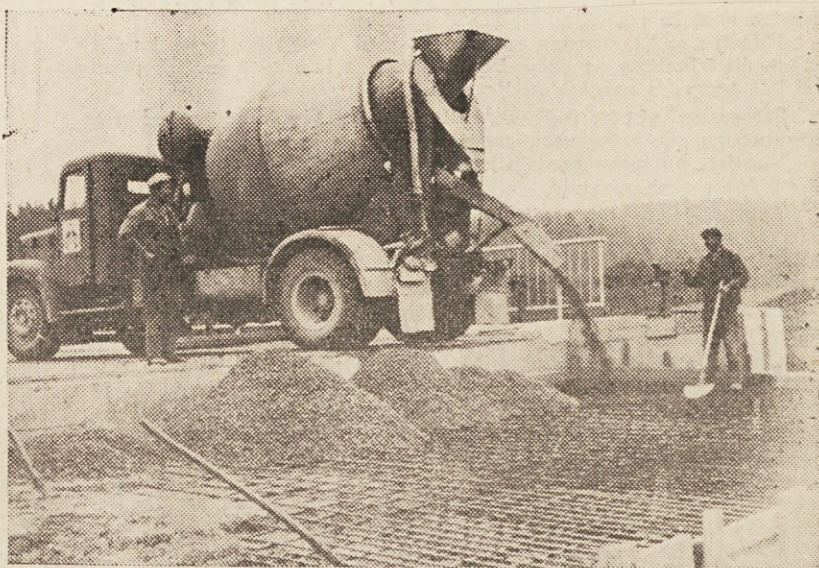
Popravek

V prilogi »Vажnejši sklepi poslovnih enot« — IX. redna seja DS LIO Skofja Loka — se prvi odstavek pravilno glasi:

»Komisija za standard in rekreacijo ni predlagala razdelitev stanovanjskega fonda med člane kolektiva, temveč le delitev finančnih sredstev stanovanjskega sklada v obliki posojil med člane kolektiva.«

ZGORAJ: Viadukt v Ivanjem selu je nared — **SPODAJ:** Zadnji kubik betona na viaduktu v Ivanjem selu — **SLIKA LEVO:** Strojnica, transportni most in bunker v rudniku lignita Velenje na Pesjem

Rezultati poslovanja pred tričetrtletjem

Od začetka leta do avgusta 15. 8. 1972) smo v podjetju obračunali 461 mio dinarjev vrednosti proizvodnje ali 1% več kot lani v enakem času. Bolj kot obseg del se je povečal uspeh, saj je znašal čisti dohodek 123 mio dinarjev ali 9% več kot lani. Število zaposlenih v domovini brez vajencev in štipendistov, je bilo 4750 ali 8% manj.

Lani smo v čistem dohodku ustvarili 17,9% skladov, letos pa 19,9%, kar je skoraj toliko, kot smo planirali.

Planu smo se močno približali tudi pri najpomembnejšem kazalniku, to je pri povečanem čistem dohodku na uro (PČD/h), ki je znašal 18,87 din za proizvodne enote.

Osební dohodki na uro, doseženi po delitvenih merilih, so znašali 14,66 din, dejansko izplačani pa 14,10 din. Razlika 0,56 din/h predstavlja ostanek dohodka za OD. Če prištejemo še skalde 3,63 din/h in pospešeno amortizacijo 0,58 din/h, dobimo ostanek dohodka 4,77 din na uro.

Delež čistega dohodka v vrednosti čiste proizvodnje, ki kaže tudi na ekonomičnost, se je od lani povečal od 33,2% na 33,8%.

Delež nadur v efektivnih urah se je zmanjšal od 13,2% lani na 9,7% letos — vse v enakem času januar-avgust.

V rednem delovnem času (182 ur na mesec) so znašali poprečni osebni dohodki v podjetju 1886 dinarjev. Poprečni presežki (akordí, ocene, nagrade, OD po uspehu) so znašali 23,6% na obračunske osnove.

Teh nekaj podatkov kaže, da po dinamiki obsega del zaostajamo za rastjo v slovenskem gradbeništvu, ki je letos obračunalo 13% več del. Kar pa zadeva uspešnost poslovanja, je večina podatkov ugodnih, saj bomo ponekod že ob tričetrtletju dosegli planiran uspeh, čeravno so na nekaterih enotah prav letos še pred nekaj meseci zatrjevali, da so letošnje planske količine previsoke in neuresničljive.

V znanju je moč

Gospodarska zbornica SRS — center za izobraževanje vodilnih kadrov, je v prostorih hotela »Transturist« v Skofji Loki, organiziral petdnevni seminar za vodilne kadre v gospodarstvu. Seminarja se udeležuje 54 slušateljev iz raznih gospodarskih organizacij Slovenije.

Seminar vodi dr. Janko Kralj.

Gradis je na seminarju močno zastopan ter se ga udeležuje:

ing. Franc Gačnik, Joško Repše, ing. Valter Ornik, Polde Illovar, Vinko Koleča, Lojze Cepuš, ing. Boris Pečenko, Jože Zajc, ing. Julijan Znidaršič, Stane Uhan, Tone Zaletelj, Albert Praprotnik, Vinko Brglez in Vlado Sanca.

Nekaj prihodnjih nalog odbora za načrtovanje

Naloge in delo odbora za načrtovanje in notranjo delitev dohodka so tesno povezane in odvisne od delovanja analitskoplanske službe podjetja. Zato je seznam nalog analitskoplanske službe precej podoben seznamu tem, ki jih bo moral odbor obravnavati v najbližji prihodnosti.

Smo v času, ko je letni predah že za nami in ko bi radi do konca leta postorili kar največ koristnega dela.

Akcijski program stabilizacije v Gradisu ima in bo imel še nekaj časa osrednje mesto, saj tako po obsegu kot vsebini posega v skoraj vse bistvene prvine našega poslovanja, lahko bi rekli dela in življenja našega kolektiva.

Že v septembru bo na dnevnem redu odbora nekaj tem stabilizacijskega programa:

- problematika centralne železokrivnice,
- problematika obračunavanja in delitve dohodka negativnih enot,
- izplačevanje OD po uspehu glede na plačevanje del (terjatve),
- obravnavanje režije enot.

Pripravljajo se analiza del v nadurah, analiza koriščenja naših obratov, analiza stanja naših investicijskih objektov, ki jih bo odbor obravnaval v oktobru.

Se v septembru bo odbor razpravljajal o odgovorih enot na nekatere pomanjkljivosti iz polletnega obračuna, zlasti z vidika izvajanja določil samoupravnega sporazuma.

Pripraviti in sprejeti bo treba plan trošenja letos ustvarjenih skladov enot in podjetja.

Hkrati z oblikovanjem sporazuma med TOZD bo treba kmalu pripraviti izhodišča za gospodarski načrt za leto 1973 in dokončno izdelati program razvoja podjetja.

Pomemben akt bo tudi rentabilnostni izračun, ki bo v prihodnje potreben za odobritev vsake večje investicijske naložbe.

Sprejeti bo treba pravilnik za nagrajevanje šoferjev in strojnikov težke mehanizacije.

Pripravlja se pravilnik o delitvi osebnih dohodkov, ki bo osnovan na sistemizaciji in analitični oceni delovnih mest. Izdelati moramo področne pravilnike, zlasti kriterije za nagrajevanje organizatorjev proizvodnje.

Dogovoriti se bomo morali o načinu trošenja sredstev za stanovanjsko izgradnjo.

Ob naštetih najpomembnejših nalogah pa bo veliko časa porabljenega tudi za spremljanje tekočih poslovnih dogajanj. To je izdelava in obravnavanje mesečnih in četrletnih analiz ter ukrepanje na podlagi njenih izsledkov.

Le s stalno prisotnostjo in zavzetim delom tako samoupravnih teles (odbor za načrtovanje, DSP in samoupravni organi enot) kot ustreznih strokovnih služb in posameznikov bomo zmogli uresničiti velik del naštetih nalog.

Vse bolj je očitno, da postaja naš vedno večji »nasprotnik« — čas, ki nam ne dopušča v vseh primerih izvesti zastavljenih nalog — pravočasno.

● V začetku vedno težko gre

Znani so podatki o izvajanju določil samoupravnih sporazumov v Sloveniji za prvo polletje. Po teh podatkih je moč ugotoviti, da večina delovnih organizacij spoštuje določila samoupravnih sporazumov. V primerjavi z lanskim letom se stanje ni izboljšalo, pri nekaterih primerjavah pa celo poslabšalo, vendar moramo pri tem upoštevati vsaj dve okoliščini.

Delovne organizacije, še posebej gospodarske, pestijo letos nekatera neugodna gospodarska dogajanja, kot so: slaba likvidnost, močna inflacija in s tem v zvezi hitro naraščanje cen (kljub zamrznitvi) ter življenjskih stroškov, kratka dokajšnja gospodarska nestabilnost. Zaradi takih gospodarskih razmer ni vedno in povsod možno brez tveganja in večjih pretresov znotraj podjetij v kratkem času — tokrat v polovici leta (sporazumi so bili sprejeti proti koncu lanskega leta) v celoti izpolnjevati določil samoupravnih sporazumov.

Druge okoliščine se nanašajo na rast osebnih dohodkov, ki mora biti manjša od rasti družbenega proizvoda. Ko primerjamo letošnje raven OD z lansko, ugotavljamo, da so bili lani OD v prvem polletju zamrznjeni. Samo iz tega razloga kaže primerjava z OD v lanskem prvem polletju visok porast, saj je večina podjetij izplačala letos precej denarja za OD iz preteklega leta. Hkrati pa so v kolektivih v prizadevanjih za odpravljanje OD pod 1000 dinarjev na mesec letos tudi poviševali obračunske osnove.

● Govorica podatkov

Upoštevaje ti dve okoliščini bomo verjetno nanižane podatke lahko realneje presodili.

Ob polletju je predložilo službi družbenega knjigovodstva (SDK) 1812 gospodarskih in 1253 negospodarskih, skupaj 3065 delovnih organizacij obračune delitve dohodka po samoupravnih sporazumih.

Letos je več delovnih organizacij, ki so z izplačanimi OD prekoračile po sporazumih dovoljene OD. Lani jih je bilo 97, letos pa 282, od tega v gospodarstvu 221 (12%), v gradbeništvu pa 61, kar predstavlja kar četrtno podpisnic sporazuma v gradbeništvu. Največ je bilo obrtnih podjetij, in sicer 25, nato gradbenih, 11 projektantskih 7, iz industrije gradbenega materiala 5 in iz montaže 4.

Večina večjih in srednjih gradbenih podjetij spoštuje določila samoupravnega sporazuma. Zanimivo je, da štiri večja podjetja niso ustvarila minimalne akumulacije po sporazumu.

Podobne ugotovitve veljajo tudi za druge panoge. Medtem ko lani ni bilo večjih podjetij, ki bi preseгла dovoljene OD, pa jih je letos 12 takih, ki zaposlujejo več kot 1000 delavcev.

Od 3065 delovnih organizacij jih 138 ni doseglo minimalne akumulacije.

Razlike so še vedno velike tudi po izplačanih OD na pogojno nekvalificiranega delavca. Najnižji znašajo 800 din, najvišji pa presegajo 2000 din; Gradis 1068 din ter povprečno v gospodarstvu 1077 din.

Pri najvišjih OD je letos manj podjetij (138) kot lani (167), ki so prekoračila s sporazumi določene najvišje zneske.

● Kaj storiti

Delati po starem in še naprej iskati razloge za (delno) neizpolnjevanje sporazumov v raznih »objektivnih« okoliščinah?

Vztrajati na samoupravnih pravicah kolektivov (ponekod le posameznikov v njih) brez vmešavanja družbe v dohodkovne odnose in še posebej v določevanje nekaterih omejitev (terenski dodatek, dnevnice, kilometrini, regresi, najvišji OD)?

Najmanj kar bi morali narediti pa je — spet po mnenju nekaterih — potreba po popolni razveljavitvi obstoječih sporazumov in sestavi novih. Ti pa naj bodo taki, da bodo resničen odraz volje kolektivov (ali nekaterih v njih) z najmanjšo možno mero »vmešavanja« družbe z raznimi nesamoupravnimi določili, predvsem kar zadeva omejitve.

Odgovorila bo — kot kaže — slovenska skupščina. Še več, v zveznem merilu tečejo priprave za usklajanje posameznih (predvsem omejitvenih) določil, ki bi imele vsejugoslovansko veljavo. To hočemo med drugimi tudi mi gradbinci, ker je sicer zelo težko gospodariti na tako imenovanem enotnem jugoslovanskem tržišču. Še več, prav gradbinci smo prvi že dosegli vsejugoslovanske sporazume, in sicer o minimalnih standardih in o terenskem dodatku.

● Družba se vmešava — Ali je prav?

Ko pravimo, da bo odgovorila skupščina na nekatera, danes še nejasna in nemalokrat povsem nasprotna gledanja, imamo v mislih tole:

Deluje pet strokovnih komisij, ki naj bi izpolnile kriterije v obstoječih sporazumih, hkrati pa uskladile nekatera osnovna določila v samoupravnih sporazumih tako, da bi na primer čistilka v enem podjetju ne mogla imeti nekajkrat višji OD kot v drugem, ali pa da bi na primer direktor majhnega (večkrat tudi podpoprečno uspešnega) podjetja ne mogel imeti višjih OD kot direktor uspešnega velikega podjetja.

Sodeč po dosedanjem delu teh komisij realno letos še ni pričakovati najbolj uspešnih in univerzalnih, to je za vse uporabnih meril in kriterijev. Upravičeno pa pričakujemo izboljšave, zlasti kar zadeva celotne učinke delovanja sporazumov.

Tako je možno v najkrajšem pričakovati, da bo sprejet predlog, po katerem lahko delovna organizacija v letu 1972 poveča OD le za 90% povečanja družbenega proizvoda (dohodka in amortizacije).

Na primer. Družbeni proizvod, ki je znašal lani v absolutnem znesku in nominalno 100, znaša letos 120, povečanje znaša 20 enot. Povečanje OD lahko tedaj znaša — spet v absolutnem znesku (ne na zaposlenega) in nominalno (ne upoštevaje življenjskih stroškov) največ 90% od 20, to je 18 ali v celoti 118.

Poleg tega naj bi občinske sindikalne organizacije dobile spisek delovnih organizacij, ki so kršile določila samoupravnih sporazumov. Z družbeno akcijo naj bi se v prvi fazi poskušalo odpraviti primere neizvajanja sporazumov. V kolikor bi se izkazalo, da je družbeno-politična akcija premalo učinkovita, bi izvršni svet predložil materialne sankcije. Ena od teh bi bila, da se današnja možnost, ko se za prekoračitev dovoljenega zneska za OD plača le davek, zamenja z določilom, da prekoračitve po sporazumu določenih OD sploh niso dovoljene. V nasprotnem bi sledile velike kazni za organizacijo in najodgovornejše delavce.

● Tudi Gradis je prizadet

V Gradisu smo že imei obisk službe družbenega knjigovodstva. Dati smo morali podatke o delavcih, ki so presegli 6000 dinarjev mesečnih osebnih dohodkov v letošnjem polletju.

Zaradi preseganja meril pri nekaterih najvišjih OD in zaradi določil letošnjega gospodarskega načrta ter nemalo tudi zaradi predvidenih družbenih sankcij, smo morali ukrepati tudi pri nas.

V obračunskem mesecu avgustu nas ohrabrujeta dva podatka.

Povečani čisti dohodek na uro (PČD/h), ki je najpomembnejši kazalnik uspešnosti poslovanja podjetja in enot se je od polletja povečal od 17,85 din/h na 18,87 din na uro, to je za 5,7%.

Izplačani osebni dohodki na uro (OD/h) kvalifikacijske skupine NK delavcev so se od polletja povečali od 6,36 din/h na 6,57 din/h, to je za 3,3%.

Oba podatka bosta močno pripomogla (v nekaterih enotah bolj, v drugih manj) k premaknitvi višine najvišjih dovoljenih OD na uro. V kolikor bodo septembrski podatki vsaj enaki podatkom iz predhodnih dveh mesecev, potem se bo število omejitev po tričetrtletnem obračunu občutno zmanjšalo.

● V slogi — in zakonitosti — je moč

Septembrski obračun tako družbenega proizvoda kot osebnih dohodkov bo ob izdaji te številke vestnika že znan. V kolikor bo ostala dinamika nespremenjena, bomo morali v zadnjih mesecih bistveno povečati (obračunano) vrednost proizvodnje, sicer bomo morali zlasti v novembru in decembru omejiti osebne dohodke. Tega si v kolektivu nihče ne želi.

V tričetrtletnem obračunu bomo napravili prikaz izvajanja samoupravnega sporazuma po enotah. S tem bo vsaka enota seznanjena z lastnim položajem. Imela bo možnost ukrepati, da se do konca leta stanje še izboljša. Razumljivo je, da velja tako usmerjenost v še večji meri za podjetje. Toda podjetje lahko zagotovi spoštovanje meril samoupravnega sporazuma le tedaj, če je to zagotovljeno pri večini večjih enot.

Veliko in preveč je razlogov, da Gradis — in njegove enote — ne sme kršiti predpisov, pa naj gre za notranje ali zunanje samoupravne akte ali za zakone. Ko nam bo to vsem res samoumevno, potem bo postalo vse bolj samoumevno še nekaj:

1. veliko bolj nestrani bomo postali do kršilcev zakonitosti drugih, zlasti komunisti in

2. pri snovanju predpisov bomo bolj zavzeti kot doslej pa zato potem pri izvajanju manj nezadovoljni.

Pred nami sta akcijski program stabilizacije v Gradisu in sporazum med temeljnimi organizacijami združenega dela (TOZD), to je med enotami Gradisa. Bolj ko se bodo kresala mnenja in argumenti zdaj pri snovanju, teh za Gradis tako pomembnih aktov, manj bo potem slabe volje, glavobola in tudi nemalokrat neupravičene jeze, s katero nekateri streljajo, drugi pa jo kot strelovodi sprejemajo.

Stane Uhan

Učenci perejo in čistijo orodje po končanem delu — Upamo, da bo vedno tako

Sindikat in interna zakonodaja

Več točk dnevnega reda zadnje seje sindikalnega odbora podjetja, ki je bila v ponedeljek, 18. septembra, je bilo posvečenih aktualnim vprašanjem poslovanja podjetja, kot so uresničevanje stabilizacijskega programa, nagrajevanje in delitev osebnih dohodkov. O tem lahko preberete v sestavku »PONOVO ZAHTEVATI, RAZPRAVLJATI, OBVEŠČATI...« V tem sestavku pa poročamo o vlogi sindikalne organizacije pri sprejemanju interne zakonodaje ter o pripravah na 8. kongres Zveze sindikatov Slovenije in nekaterih organizacijskih vprašanjih.

Najbolj žolčno o avtomobilih

V razpravi so sedaj kar štirje samoupravni akti, in sicer pravilnik o sistematizaciji delovnih mest, predlog pravilnika o tako imenovani Gradisovi nagradi, pravilnik o uporabi lastnih osebnih vozil v službene namene ter teze za samoupravni sporazum o združenem delu in medsebojnih odnosih med temeljnimi organizacijami združenega dela v sestavi podjetja Gradis. Člani delavskega sveta podjetja in osnovne organizacije sindikata so vse gradivo za razpravo o teh pravilnikih oziroma sporazumu dobili. Niso ga pa prejeli — razen predsednika — člani sindikalnega odbora podjetja!

Dopolnitve pravilnika o osebnih dohodkih in pravilnika o sistematizaciji delovnih mest so dobile vse poslovne enote. V roku so dale nanju pripombe le štiri enote, šele na naknadne pozive so skoraj vse enote sporočile, da

se s predlogoma strinjajo. Ker pa se je pokazalo, da enote materialov niso obravnavale, je delavski svet podjetja predloženo gradivo, ki ga je zbrala komisija, zavrnil in bo še enkrat v razpravi.

Po taki uvodni informaciji Jerneja Jeršana je predsednik sindikalnega odbora Viktor Pernat pozval vse osnovne organizacije sindikata, naj o obeh pravilnikih temeljito razpravljajo, preden odločijo, ali se z njimi strinjajo.

O osnutku pravilnika o uporabi lastnih osebnih vozil v službene namene se je razvila živahna razprava, polna žolčnih pripomb. Tovariš Pernat se je zavzel, naj bi ukinito uporabo privatnih osebnih vozil za potovanja na daljših relacijah, ker je dovolj javnih prometnih sredstev. Zavzel se je tudi, naj bi v pravilniku našli delovna mesta, katerih narava dela opravičuje uprabo lastnih osebnih vozil v službene namene.

Ugovarjali so

Ugovarjali pa so Jernej Jeršan, Franc Marinčič in Ela Zdovc. Zaradi podražitve bencina in s samoupravnim sporazumom določene kilometrine po 0,90 dinarja za prevoženi kilometer med uporabniki lastnih osebnih vozil ni zanimanja za uporabo teh v službene namene, ker kilometrina ne pokrije prevoznih stroškov. Službeni avtomobili, četudi manjši, predstavljajo z izdatki za šoferje večje stroške kot kilometrina za uporabo lastnih osebnih vozil v službene namene. Z osebnim avtomobilom je mogoče hitreje opraviti več poslov in obiskov kot z javnimi prometnimi sredstvi...

Med razpravo o predlogu pravilnika o Gradisovi nagradi pa je Jernej Jeršan pojasnil, da bi bilo to nagrado treba podeljevati za najboljše organizirano družbeno prehrano delavcev, za najboljše urejen samski dom oziroma organizirano bivališče delavcev. Vloga sindikalne organizacije je podpirati urejanje klubskih prostorov, knjižnic, prostorov za gledanje televizije in za kulturno udejstvovanje delavcev. Pri tem ne bi smeli prezreti, kakšni so higiensko-tehnični pogoji za življenje delavcev v domovih oziroma bivališčih delavcev.

Po končani razpravi o interni zakonodaji so člani sindikalnega odbora sklenili, da morajo redno prejemati vse osnutke samoupravnih aktov.

Trije elektorji

Za volilne konference delegatov, ki se bodo udeležili 8. kongresa Zveze sindikatov Slovenije konec novembra

letos, so imenovani iz GIP Gradis trije elektorji, in sicer Jernej Jeršan, Stane Uhan in Jože Lorenčič. Sindikalni odbor podjetja je vzel to sporočilo k znanju.

Občni zbori decembra

Ker je sedanjemu sindikalnemu odboru podjetja in izvršnim odborom osnovnih organizacij sindikata po enotah potekla mandatna doba, so na seji sindikalnega odbora sklenili, naj na naslednjih sestankih izvršilnih odborov osnovnih organizacij sindikata razpravljajo o pripravi na občne zборе. Ti bodo v prvi polovici decembra letos. Pred občnimi zbori naj bi bili masovni sestanki članov sindikata. Sindikalni odbor podjetja pa bo imel občni zbor v začetku januarja naslednje leto.

Na obisk v ZRN

V zadnji točki dnevnega reda, ko so razpravljali o nekaterih sprotnih vprašanjih, se je razvnela debata o položaju naših delavcev, ki so na delu v ZR Nemčiji. Ne rešenih je še precej vprašanj, kot so na primer članstvo v sindikatih, plačevanje članarine, zadržanje naših delavcev, kadar domači delavci štrajkajo, denarna pomoč našim delavcem med štrajkom, pravna pomoč in socialno-zdravstvena pomoč. Očitno je, da smo premalo seznanjeni z razmerami, v katerih delajo in živijo naši delavci in kako preživljajo svoj prosti čas.

Zato je sindikalni odbor sklenil, naj Jernej Jeršan in Viktor Pernat organizirata obisk naših delavcev na gradbiščih v ZR Nemčiji. Tako bo mogoče dobiti popolnejšo predstavo o vsem, kar mora organizacija sindikata v podjetju zanimati, pa tudi le tako bo mogoče zadovoljivo ukrepati.

Poleg dveh — čisto operativnih sklepov — o finančnem poslovanju sindikalne organizacije, da se za srečanje mladih gradbincev Jugoslavije v Sarajevu od 3. do 5. oktobra krije stroške bivanja trem mladincem v višini 1.500 dinarjev in da predsednik sindikalnega odbora Pernat uredi z osnovno organizacijo sindikata nizke gradnje Maribor vračilo posojenih 20.000 dinarjev — je sindikalni odbor sklenil, da bodo vsi njegovi člani v bodoče prihajali na seje temeljiteje pripravljeni. To pomeni, da bodo pravočasno preštudirali razpoložljivo gradivo in se tudi ustrezno informirali. S tem bodo brez dvoma izboljšali svoje delo...

Ponovno zahtevati, razpravljati, obveščati

Sedem točk dnevnega reda na seji sindikalnega odbora podjetja

Zadnja redna seja sindikalnega odbora našega podjetja 18. septembra je bila bogata sklepov. Če bodo ti tudi uresničeni, bo tudi plodovitna. Ko so ocenjevali stabilizacijski program podjetja in ugotovili, da v nekaterih poslovnih enotah še niso razpravljali o tem programu, so sklenili od direktorjev takih enot ponovno zahtevati, daj to takoj storijo in svoje odgovore sporočijo do konca septembra. Razpravljali so tudi o polletni analizi osebnih dohodkov in podprli sklep odbora za načrtovanje, naj presežki umskih delavcev ne presegajo presežkov ročnih delavcev za več kot 50 odstotkov. Zavzeli so se, da je treba takoj preveriti v posameznih enotah, ali se uporablja pravilnik o osebnih ocenitvi samo za umske ali tudi za ročne delavce. Izvršne odbore osnovnih organizacij sindikata pa so zadožili, da morajo razpravljati o stabilizacijskem programu in analizah osebnih dohodkov ter o poslovanju podjetja v obdobju januar-avgust. Hkrati so se zavzeli, naj podatke analitsko-planske službe ter osnutke samoupravnih aktov sproti prejemajo vsi člani sindikalnega odbora.

Poleg članov sindikalnega odbora so se seje tega organa udeležili tudi predsedniki sindikalnih organizacij enot, direktor splošne službe Rajko Zupančič, Stane Uhan in Lojze Cepuš. Predsednik sindikalnega odbora Viktor Pernat je poročal, da nekateri sklepi prejšnjih sej še niso uresničeni, zato so prisotni zahtevali, da jih je treba uresničiti čimprej.

- **Od 400 organizatorjev jih je v roku le 251 vrnilo podpisano izjavo, da so seznanjeni s stabilizacijskim programom!**

V junijski številki »Gradisovega vestnika« je bil objavljen v posebni prilogi akcijski program stabilizacije v podjetju. Dobil ga je vsak član kolektiva in — kakor je poudaril Lojze Cepuš — sklenili smo, da moramo v poslovnih enotah ta program temeljito preštudirati. Iz predloženih pripomb pa se vidi, da delavci v poslovnih enotah o tem malo vedo. Organizatorji dela so bili posebej zadoženi stabilizacijski program dobro preanalizirati, kajti le tako je bilo mogoče pričakovati, da bodo delavci vedeli, kaj je bistveno. Zato pa je v roku, ki je že potekel, od 400 organizatorjev proizvodnje vrnilo podpisano izjavo, da so s programom seznanjeni, le 251 organizatorjev. In le 64 med njimi jim je prišlo tudi kako pripomba!

In na kaj opozarjajo pripombe? Večina organizatorjev proizvodnje ima pripombe na 5. točko I. prioritete v akcijskem programu. Ta pravi, da poslovne enote ne morejo izplačevati presežka dohodka oziroma dobička, če imajo 20. v mesecu še 25 odstotkov odprtih terjatev — situacija oziroma 30 odstotkov računov. Opozarjajo, da zlasti delavci centralne podjetja potem ne bi nikoli dobili presežka dohodka, ker je vedno katera poslovna enota z odprtimi terjatvami oziroma računi. Zato

se zavzemajo, naj se to točko v akcijskem programu popravi. Precej pripomb je bilo tudi na organizacijo strojno-prometnega obrata; nekateri organizatorji proizvodnje menijo, da so pokalkulacije obvezne za vse sektorje in da je treba narediti daljši perspektivni razvojni program podjetja.

- **Kaj s tistimi sklepi, ki še niso uresničeni?**

Stane Uhan je v svoji razpravi opozoril, da ne kaže razpravljati že sedaj o pripombah na posamezne točke akcijskega programa; važno je vedeti, v kakšni fazi uresničevanja je. Zastavil pa je vprašanje, kaj storiti s tistimi sklepi, ki še niso uresničeni. Predlagal je, naj bi v prvi polovici oktobra na seji sindikalnega odbora razpravljali samo o akcijskem programu, saj je v njem kar 18 točk, ki zahtevajo aktivnost sindikata. Skleniti bo treba, kaj bodo naredili sindikalni odbor in osnovne sindikalne organizacije v enotah in kaj bi sindikalni odbor podjetja predlagal delavskemu svetu podjetja ter drugim samoupravnim organom.

Ko je predsednik sindikalnega odbora Viktor Pernat opozoril, da je treba točko o tožbenem postopku spremeniti, ker kolektiv nikakor ne sme biti prizadet, je Stane Uhan opozoril, da bo s 1. januarjem 1973 začel veljati zakon, po katerem se bodo v primeru neplačanih del zmanjšali osebni dohodki zaposlenih. Seveda pri tem delavci centralne ne morejo biti izjema, kajti zanje velja poprečje uspehov vseh enot.

V razpravo je posegel Rajko Zupančič, ki je spomnil, da so se terjatve znižale na približno 16 odstotkov, pri čemer pa je, da so zaradi tega prizadeti tudi tisti delavci, ki pri tem ne morejo prav nič storiti. Zavzel se je, da bi bilo treba zajeti tiste, ki na to dejansko lahko vplivajo, vendar je to težko, saj

vsi člani kolektiva nosijo v samoupravni družbi določeno breme. Zato se je zavzel za ustrezno izobraževanje zaposlenih v tem smislu, pri tem pa odločno poudaril, da je treba neformalne vplive preprečevati in klicati na odgovornost tiste, ki namenoma delajo napak.

Ela Zdovc iz Celja se je zavzela za večjo povezavo finančne službe centrale s finančnimi oddelki enot. Finančna služba centrale bi morala pošiljati sezname odprtih računov, potem se ne bi dogodilo, da so iz enote poslali opomin investitorju, ta pa je odgovoril, da so zahtevano plačilo že nakazali. Rajko Zupančič pa je predlagal, naj bi se glede tega predsednik sindikalnega odbora pozanimal pri direktorju Iku Ravnikarju, saj je prišlo zagotovo slučajno do pomote.

- **Pri nagrajevanju razkorak med umskimi in ročnimi delavci**

Iz polletne analize osebnih dohodkov se po oceni Staneta Uhana vsiljuje vprašanje, zakaj takšen razkorak med umskimi in ročnimi delavci. Zavzel se je, da je treba priporočilo odbora za načrtovanje in notranjo delitev dosledno uresničiti. To pomeni, naj presežki umskih de-

lavcev ne presegajo presežkov ročnih delavcev za več kot 50 %.

Rajko Zupančič je poudaril, da velja pravilnik o nagrajevanju po učinku tako za nagrajevanje umskih kakor tudi za nagrajevanje ročnih delavcev. Seveda pa vseh del ni mogoče akordirati. Zato je treba gledati, kako delajo druga podjetja. V mejah Jugoslavije smo v gradbeništvu na 3. mestu, v celotnem gospodarstvu pa na 64. mestu in nikakor ne bi smeli pasti pod povprečje! Vsekakor pa so posamezna odstopanja prehuda... Zavzel se je tudi, da bi morali na osnovi podatkov nakazovati tudi nadaljnja gibanja. Ni dovolj samo vedeti, kako je bilo, ampak tudi, kako bo. Se pravi, da je treba narediti dolgoročni program, na primer za naslednjih pet let.

Razprava se je precej časa sukala tudi okrog cenikov del. Če bi te imeli, bi bilo dosti lažje uskladiti akorde s subjektivni ocenami. Zato je ing. Franc Marinčič predlagal, naj to naredi razvojno-organizacijska služba. Rajko Zupančič pa se je zavzel, naj bi to naredili tisti, ki se ukvarjajo s kalkulacijami. Poudaril je, da nikakor ni to naloga sindikalne organizacije; ima pa polno pravico zahtevati, da se to uredi.

O nalogah sindikata v zvezi s to tematiko je Jernej Jeršan opozoril, da je njegova naloga predvsem razpravljati o zadevah, ki neposredno

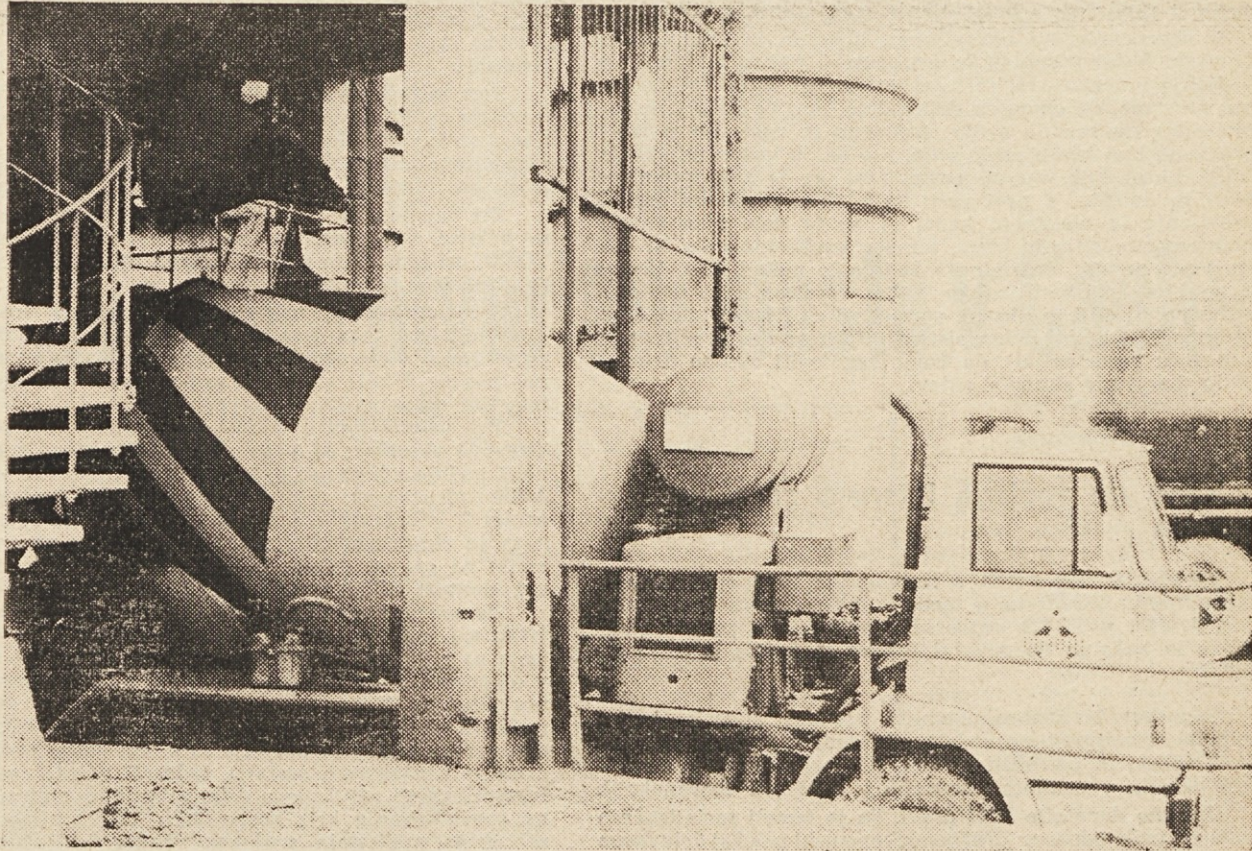
tičejo delovni kolektiv, ter uresničevati sprejete sklepe. Potožil je, da osnovne organizacije sindikata neredno pošiljajo sindikalnemu odboru podjetja zapisnike o svojih sejah ali pa jih sploh ne pošiljajo. Zato ni razvidno, če so v osnovnih organizacijah razpravljali o nagrajevanju. Zavzel se je, naj to čimprej storijo.

Podprl ga je predsednik sindikalnega odbora Viktor Pernat, ki je predlagal, naj osnovne organizacije čimprej razpravljajo ne samo o stabilizacijskem programu, ampak tudi o analizi poslovanja od januarja do avgusta ter o analizi osebnih dohodkov. Teh sestankov se bodo udeležili člani sindikalnega odbora.

- **»Sindikalna tematika — interna zakonodaja, priprave na 8. kongres slovenskih sindikatov, organizacijska vprašanja«**

Na seji sindikalnega odbora so razpravljali tudi o vlogi sindikalne organizacije pri sprejemanju interne zakonodaje, o pripravah na 8. kongres Zveze sindikatov Slovenije, o organizacijskih vprašanjih ter o nekaterih sprotnih akcijah in ukrepih organizacije sindikata v podjetju.

O teh vprašanjih berite sestavek »SINDIKAT IN INTERNA ZAKONODAJA«, objavljen zgoraj.

Renovirana betonarna v Mariboru že s polno paro sipa beton, hruške bližnjih in daljnih gradbišč v Mariboru

Da bi delavci neposredneje vplivali na odločitve

Pogovor s predsednikom komisije, ki sestavlja program za uresničitev ustavnih dopolnil, Rajkom Zupančičem

Samoupravni sporazum o ustanavljanju temeljnih organizacij združenega dela v sestavu Gradisa je še vedno v ospredju naših dogajanj. Naše bralce bo gotovo zanimalo, kaj smo na tem področju zadnje čase napravili in kakšne so naše nadaljnje naloge. Zato smo vprašali predsednika komisije za sestavo programov pri uresničevanju ustavnih dopolnil v tej zvezi Rajka Zupančiča, ki nam je na postavljena vprašanja odgovoril takole:

Vprašanje: Na razširjenem sestanku komisije, ki naj sestavi programe za uresničevanje ustavnih dopolnil v zvezi z ustanavljanjem temeljnih organizacij združenega dela (TOZD) pri Gradisu dne 19. julija, na katerem so bili tudi člani stalne konference ZK pri Gradisu ter direktorji enot in strokovnih služb, so obravnavali osnutek tez za sestavo samoupravnega sporazuma o ustanavljanju TOZD. Sklenili so, da bo potrebno osnutek dopolniti in organizirati široko razpravo med člani delovne skupnosti. Kaj je v zvezi s tem napravljeno?

Odgovor: Delo v zvezi z uresničevanjem ustavnih dopolnil, ki zadevajo ustanavljanje temeljnih organizacij združenega dela, teče pri nas že od oktobra lani, ko so člani stalne konference ZK pri Gradisu sprejeli program za ureditev teh vprašanj. Na podlagi skupno sprejetih stališč glede ureditve notranjih odnosov je bil izdelan prvi osnutek tez za sestavo samoupravnega sporazuma o ustanavljanju temeljnih organizacij združenega dela pri Gradisu in medsebojnih odnosih. Nadaljnje obravnave na podlagi že sestavljenega osnutka tez za sporazumevanje so bile med člani kolektivov v Mariboru, Celju, v Ljubljani. Komisija, ki jo je imenoval delavski svet podjetja, je predloge iz teh razprav pregledala in jih vključila v dopolnjeni osnutek omenjenih tez. Ta osnutek so obravnavali na razširjenem sestanku komisije za sestavo programov pri uresničevanju ustavnih dopolnil s člani stalne konference ZK pri Gradisu in direktorjev enote ter služb. Iz zelo plodne razprave so bili sprejeti določeni predlogi za dopolnitev osnutka. Ker je delo z usklajevanjem in oblikovanjem besedila sporazuma zelo zahtevno in terja dodatna razglabljanja, ni bilo mogoče še sestaviti končnega besedila, katerega je dolžna komisija predložiti kolektivu v obravnavo. Kljub obilnemu delu pa je sedaj že toliko izdelanega, da bo mogoče držati predvideni rok za obravnavo in sprejem sporazuma, tj. konec leta 1972.

● Enotnost delovanja podjetja

Vprašanje: V eni izmed tez sem čital, da se podpisnice sporazuma obvezujejo, da bodo izpolnjevale svoje naloge v poslovni politiki podjetja. Kako bomo to dosegli in kako si bomo zagotovili enotno delovanje podjetja?

Odgovor: V poglavju tez, ki govori o namenu združevanja, je navedena obveznost podpisnic sporazuma pri uresničevanju skupnih ciljev. Pri tem so vsekakor mišljeni cilji podjetja in jih le-ta želi doseči z oblikovanjem in izvajanjem skupne programske politike. Uspešnost poslovanja v sestavljenem podjetju, kakršno je naše, je predvsem odvisna od sistematičnega in razumnega planiranja, od tega, kako se ocenjujejo skupne možnosti posameznih enot in njihovih slabosti ter od opredelitve posameznih članov delovne skupnosti o tem, da bodo izpolnjevali naloge, ki so potrebne za dosegajo ciljev, katere smo si skupno postavili. Predvsem je potrebno poudariti, da je treba pri določanju poslovne politike opredeliti tisto, kar je potrebno storiti za mobilizacijo vseh poslovnih elementov, da bi dosegli cilje v vsakršni okoliščini, v kateri bi se utegnili znajti podjetje.

Trajni obstoj in uspešen razvoj podjetja, kar zagotavlja stabilnost in varnost celotni delovni skupnosti pri izvajanju samoupravnih pravic, je nedvomno smoter, ki ga je možno uresničiti predvsem s postavljanjem ekonomskih ciljev.

V decentralizaciji upravljanja, kakršna je naša, imajo odgovorni kadri v enotah in pri centrali veliko možnosti za razvijanje iniciativnosti in samozavesti pri delu. Takšen sistem ne samo, da omogoča dobro delo, ampak dovoljuje posamezniku, da razvija svojo strokovno in poslovno sposobnost. Vsak ima lahko svoje cilje, kar se pa vedno ne sklada s cilji, ki so bili skupno postavljeni, in je zato potrebno doseči ravnotežje. V prvi vrsti so k temu poklicani organi upravljanja in vodstveni kadri in za to delo niso dovolj samo prepričevanja in gesla, temveč konkretno delo, ki obsega vrsto napotil, specialnega znanja in metod dela. Vedno bo potrebno poiskati vzroke, zakaj rezultati niso enaki s predvidenimi cilji in ukrepi, sprejetimi za doseg teh ciljev. Potrebno je vpeljati dober sistem informiranja. Brez tega si ni mogoče predstavljati, da bomo zagotovili enotno delovanje in doseganje skupnih ciljev.

● Kako do večjega interesa za gospodarjenje

Vprašanje: Ali bomo s samoupravnim sporazumom o ustanavljanju TOZD in o medsebojnih odnosih dosegli, da bodo delavci v TOZD neposredno vplivali na poslovne odločitve in kako se bo povečal interes za boljše gospodarjenje?

Odgovor: Družbenoekonomska ureditev Jugoslavije temelji na samoupravljanju delovnih ljudi v proizvodnji, menjavi, delitvi in potrošnji v temeljnih organizacijah združenega dela in v celotnih razmerjih v družbeni reprodukciji.

Ustavno dopolnilo XXI pravi, da je temelj socialističnih samoupravnih odnosov družbenoekonomski položaj delovnega človeka v družbeni reprodukciji, ki mu zagotavlja, da neposredno odloča o vseh zadevah družbene reprodukcije. Mislim,

da samo s samoupravnim sporazumom o ustanavljanju TOZD ne bomo dosegli, da bodo delavci v TOZD neposredno vplivali na poslovne odločitve, če ne bomo z organizacijo poslovanja in upravljanja to omogočili ter preprečevali vse neformalne vplive.

S samoupravnim sporazumom o ustanavljanju temeljnih organizacij združenega dela in o notranjih odnosih urejajo delavci medsebojna razmerja na podlagi enakopravnosti in z neposredno udeležbo pri sprejemanju takega sporazuma.

Povečati interes za boljše gospodarjenje pomeni hkrati povečati zavest samoupravljalcev pri upravljanju s sredstvi, ki so družbena lastnina. V naši ustavi je tudi zapisano, da razširjajo delavci z delom in upravljanjem teh sredstev materialne osnove svojega in skupnega družbenega dela in so vzajemno odgovorni, da se družbena sredstva uporabljajo s skrbjo dobrega gospodarja.

Interes za boljše gospodarjenje bomo povečali, če bomo dograjevali notranji sistem nagrajevanja, na drugi strani pa zahtevali povsod večjo odgovornost pri delu.

● Ali bomo organizacijo spremenili?

Vprašanje: Ali bo potrebno v zvezi z ustanavljanjem TOZD drugače urediti organizacijske, gospodarske in samoupravne odnose?

Odgovor: V razpravah o programu za sestavo tez samoupravnega sporazuma je bilo sprejeto načelo, da ne bomo v osnovi menjali organizacije poslovanja, temveč da moramo menjati oziroma urediti medsebojne odnose med enotami, ki zadevajo zlasti ekonomsko plat. Kot osnovo za uravnavanje tekoče in razvojne politike ter hkrati osnovo za delitev doseženih rezultatov naj bosta gospodarski načrt in doseženi dohodek v vsaki enoti.

Letni gospodarski načrt bo določil skupna predvidevanja in tudi enotne proporce delitve dohodka, upoštevajoč pri tem predvidene cilje in določila sporazuma o usmerjanju delitve dohodka. Ta načrt obsega predvidevanja TOZD ter jih usklajuje s skupnimi cilji.

S samoupravnim sporazumom moramo regulirati, kako bomo razreševali zapletene ekonomske osnove, sicer bi utegnili nastati nezadovoljstvo članov delovne skupnosti.

V naših tezah je posebej natančno urejeno, kako ukrepati proti tistim enotam, ki bi ekonomskih nalog ne izpolnjevale, ne bi dosegale predvidenega dohodka, oziroma bi izplačevale za osebne dohodke več, kot imajo na razpolago po rezultatih svojega poslovanja. S tem bi lahko ogrozile uspešnost celote in bi bile prizadete tudi druge enote podjetja.

Vsekakor moramo utrditi pravila obnašanja kadrov vsake enote in doseči, da bodo vsi dogovori dosledno izpolnjeni, pa naj bodo sklenjeni tudi ustno. Ne moremo tudi dopuščati, da bi obveljala težnja posameznikov, da se nihče ne sme mešati v njihovo delo. Ko pa nastopijo težave, izguba ali podobno, nastopijo potem z zahtevo po solidarnosti.

● Kaj želimo s TOZD?

Vprašanje: Po nekaterih predlogih bomo imeli v Gradisu 18 TOZD. Kaj želimo doseči z ustanavljanjem TOZD?

Odgovor: V sestavu našega podjetja je sedaj 8 enot gradbene operative, 6 obratov in 2 projektivna biroja. Poleg tega imamo še upravo stanovanjskih hiš in stanovanj Gradisa, upravo delavskih domov v Ljubljani in 4 počitniške domove. Skupne strokovne službe so organizirane, da opravljajo zadeve skupnega pomena za vse enote.

Po XXI. ustavnem dopolnilu imajo delavci pravico organizirati kot temeljno organizacijo združenega dela vsak del podjetja, ki pomeni delovno celoto, v kateri se uspeh skupnega dela delavcev lahko potrdi kot vrednost na trgu ali v delovni organizaciji in je lahko na tej podlagi samostojno izražen.

Tem pogojem ne morejo zadostiti vsi organizacijski deli v našem podjetju, zlasti ne tisti, ki so ustanovljeni za opravljanje zadev skupnega pomena za več temeljnih organizacij združenega dela in v katerih ni mogoče uspeha delavcev ugotoviti kot vrednost na trgu ali v delovni organizaciji.

Pri ustanavljanju TOZD je v prvi vrsti pomembno, da se delavci sami odločijo, kateri del bodo organizirali kot TOZD, pri tem mora seveda tak del izpolnjevati v celoti pogoje, našteje v ustavi.

Z organiziranjem nekega dela podjetja v temeljno organizacijo združenega dela bo okrepljeno in poglobljeno samoupravljanje v združenem delu in predvsem se želi z ustanavljanjem TOZD poudariti samoupravni položaj delavca v temeljni organizaciji združenega dela.

Pri ustanavljanju TOZD ne smemo zanemariti tistih delovnih procesov, ki prav zaradi višje stopnje samoupravnosti terjajo združevanje, tehnološko in delovno povezovanje delov združenega dela v večje tehnološko-organizacijske enote. Z združevanjem moramo dosegati izboljševanje lastnega in skupnega dela, razvoj lastnega in skupnega poslovanja na osnovi stalnih in uskladenih prizadevanj za večjo učinkovitost delovne organizacije, celotnega podjetja.

Namen ustanavljanja TOZD ni namreč v drobljenju podjetja, saj podjetje ne more biti le seštevek TOZD. V podjetju so združeni skupni interesi vseh temeljnih organizacij v njegovem sestavu. Skupni interesi v tem primeru so zlasti normalno in trajno upravljanje gospodarske dejavnosti v podjetju, dalje zagotovitev možnosti za učinkovitost in skladen razvoj celotnega podjetja in s tem vsake temeljne organizacije v njegovem sestavu, trdnost položaja samoupravnega organiziranega združenega dela, priznanega na trgu, ter uspešno prevladovanje kriz posameznih TOZD z vpeljavo medsebojnega prelivanja sredstev, vendar izključno in vedno na podlagi osnovnega načela o neodtujljivosti pravice delavca do upravljanja z rezultati dela in do delitve ustvarjenega

dohodka v TOZD. Potrebno je razvijati zavest o medsebojni odgovornosti vsakega dela podjetja do drugega dela in do celote. Gojiti je treba solidarnost, vendar vedno na podlagi osebne odgovornosti.

● Centrala ni TOZD

Glede centralnih strokovnih služb in organiziranja le-teh v eno temeljno organizacijo združenega dela je bilo že veliko govora. V predlogih tez, ki jih je pripravila delovna skupina kot pripravo za spremembo zvezne ustave, upoštevajoč vse ustavne amandmaje, je opredeljen položaj delavcev v organizacijah, ki opravljajo zadeve skupnega pomena za več temeljnih organizacij združenega dela, če nimajo pogojev za organiziranje temeljne organizacije združenega dela. Med takšne dele podjetja prav gotovo spadajo skupne strokovne službe, t. i. centrala, dalje pa tudi uprave stanovanj, počitniški domovi, delavski domovi, delavske restavracije in podobno. Delavci v takih organizacijskih delih imajo pravico do osebnega dohodka in sredstev za zadovoljevanje skupnih potreb v skladu z načelom delitve po delu, kakor tudi druge samoupravne pravice v skladu z naravo zadev, ki jih opravljajo in z uresničevanjem interesov, zaradi katerih so ustanovljene.

Uspeha skupnega dela delavcev v strokovnih službah ni mogoče vedno in v celoti vrednostno dokazati. Vrednostno opravljeno delo delavcev teh služb upoštevamo oziroma priznamo na trgu v končni vrednosti prodanega proizvoda oziroma opravljene storitve. Kljub temu so o tem različna pojmovanja.

Delovna skupina pri CK ZK Slovenije, ki je obravnavala teze za pripravo spremembe zvezne ustave, je pri vprašanju organiziranja strokovnih služb v eno TOZD izhajala iz stališča ... »da bi integriranje vseh skupnih služb v eno TOZD predstavljalo nevarnost za utrjevanje položaja delavcev v teh organizacijskih enotah. (Raziskave javnega mnenja kažejo, da imajo ti delavci že danes dominanten položaj.) Če bodo delavci v skupnih službah organizirani v samostojno TOZD, bo v upravljalškem procesu zagotovo nastopila njihova t. i. funkcionalna superiornost, ki izvira iz samega delovnega procesa in ki bi bila s statusom TOZD še formalno samoupravno utrjena. Ustanavljanje TOZD — skupnih strokovnih služb — daje le videz socialne enakopravnosti vseh TOZD v posamezni integraciji...«

S samoupravnim sporazumom o ustanavljanju TOZD in medsebojnih odnosih se naj rešijo vprašanja, kako bodo TOZD v sestavu podjetja pokrivala stroške skupnih služb in kako bodo rešeni ekonomski odnosi drugih organizacijskih delov, ki opravljajo zadeve skupnega pomena za več TOZD ali za celotno podjetje.

V naših tezah za sestavo omenjenega sporazuma je sedaj glede tega, kakšne posle opravljajo skupne službe, na vedeno v 5. točki, glede kritja stroškov pa v 17. točki.

● In kaj vedo delavci?

Vprašanje: Nedavno sem obiskal nekatera naša delovišča in spraševal delavce, kaj vedo o TOZD. Le redki so bili, ki bi vedeli, kaj je TOZD in kaj hočemo s tem doseči. Kaj smo in kaj moramo storiti, da bodo delavci o tem bolj obveščeni?

Odgovor: O ustanavljanju temeljnih organizacij združenega dela je bilo v našem internem glasilu objavljenih že nekaj člankov. Tudi sorazmerno velik del članov kolektiva je bil neposredno udeležen pri obravnavah o programu in o predlogih, kako naj pri nas uredimo ta vprašanja. Poleg tega je bil pred kratkim objavljen tudi poseben sestavek v dnevniku »Delo«, ki ga je napisal novinar tega časopisa tov. Jakše.

O poteku dela na sestanku 19. julija v zvezi z ustanavljanjem TOZD je Gradisov vestnik objavil skoraj vse na prvi strani avgustove številke.

Ne morem razumeti, da so nekateri tako malo zainteresirani, kaj se ukrepa o njihovi usodi in da pustijo tako važne zadeve, ki se tičejo nas vseh. Lepo ob strani, češ »bo že kako« ali pa »o tem naj razmišljajo drugi.« Kdo, če ne vsi upravljalci, torej sleherni član našega kolektiva!

Kaj moramo še storiti, da bo obveščanje boljše? Sodim, da je poleg pisane besede najboljši še vedno osebni kontakt in organiziranje skupnih sestankov delovnih skupin, ki jih je po našem statutu dolžan sklicovati vodja posamezne sku-

pine, tj. vodja gradbišča, delavnice ipd. Na teh sestankih bi morali poljudno razložiti določena vprašanja in omogočiti slehernemu delavcu, da s svojimi predlogi tudi sam prispeva k ustrezni notranji ureditvi poslovanja. Le na ta način bomo odpravili razna nesoglasja in utrjevali samoupravljanje.

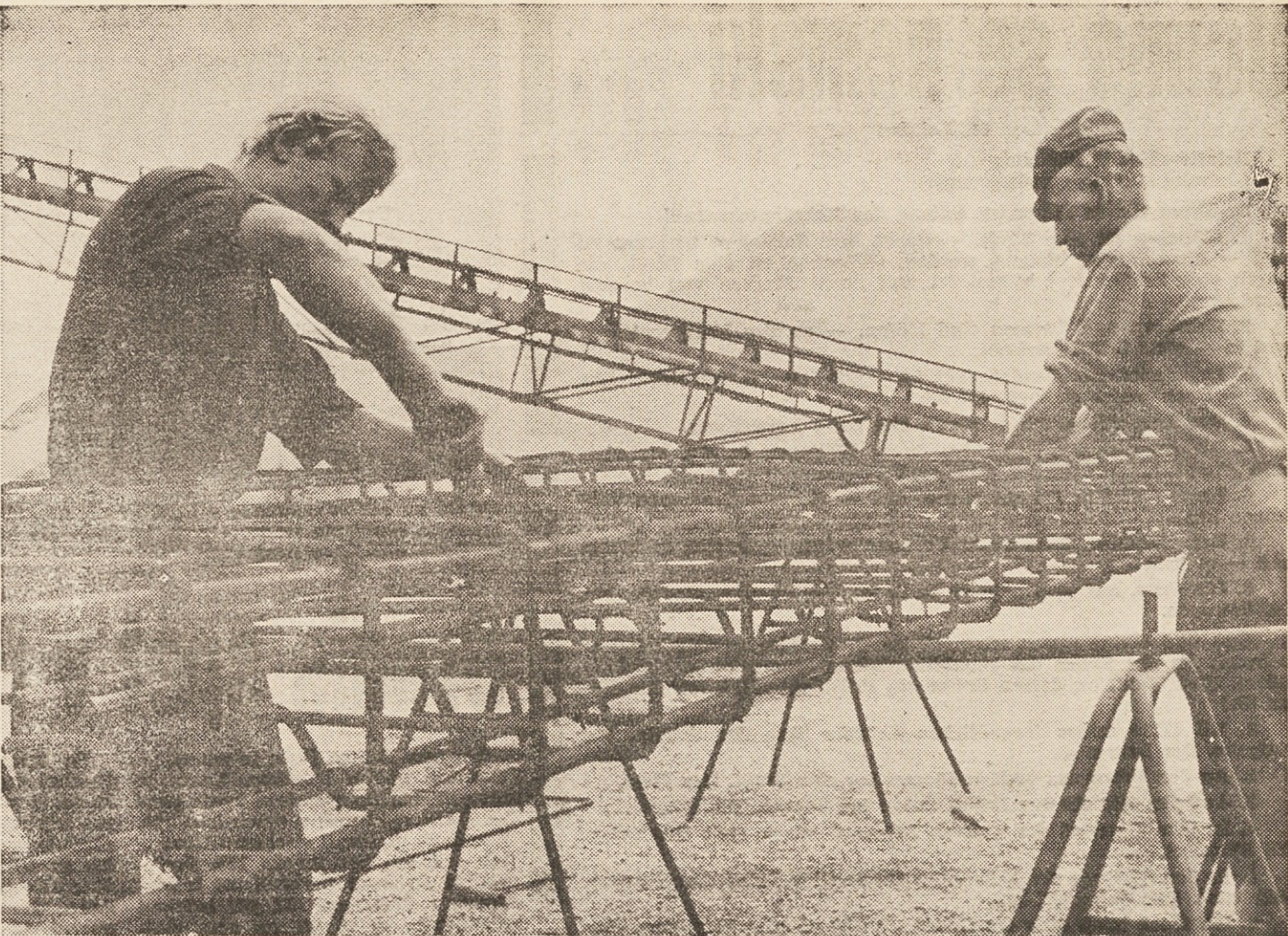
● Več discipline in odgovornosti končana

Vprašanje: Ustanavljanje TOZD zahteva več planiranega dela, discipline in odgovornosti. Zanima nas predvsem odgovor glede odgovornosti za izvajanje samoupravnega sporazuma.

Odgovor: Res je, da brez planiranja in odgovornosti za doseganje planskih predvidevanj ne bomo uresničili naše želje za boljše gospodarjenje in stabilnejše stanje, zmanjšali tok inflacije ter ustalili cene. Toda kako, če pa o tem samo govorimo, napravljenega je pa malo!?

Letne gospodarske načrte sprejemamo zelo vestno in tudi spremljanje predvidevanj v teh načelih je uspešno pri nas. Vendar je to le zelo kratkoročno usmerjanje in v neprestani odvisnosti od trenutne situacije brez dolgoročnejšega vpogleda, kakšna mora biti naša smer in v kolikšni meri se smemo v letnih programih oddaljiti od dolgoročno zahtevane smeri. Plan podjetja ne sme biti seštevek planov enot, temveč mora vsebovati razvojne naloge, ki pa se vedno zgostijo v celotnem podjetju. Dalje moramo tudi to vedeti, da predstavljajo osnovo za primerjanje in programiranje sprejeti cilji in ne le realizacija iz preteklega leta. Ti podatki smejo služiti samo za ugotavljanje trendov. Cilji so v pretežni meri dolgoročni in tako se mora naše planiranje tudi vedno bolj dolgoročno usmerjati.

Kar zadeva odgovornost, je sedaj v pripravi za spremembo ustave predvidena osebna moralna in tudi materialna odgovornost za škodo, ki bi nastala z izpolnitvijo sklepov, kateri so bili sprejeti na podlagi nepopolnega in netočnega informiranja organov upravljanja. Predloge običajno dajejo kolektivni organ pa tudi posamezniki in bo tako sedaj z ustavo predvidena tudi osebna odgovornost predlagateljev oziroma tistih posameznih delavcev, katerih dolžnost je urejati določene zadeve.

V Gradisu je vsak delavec enakovreden član kolektiva — tudi tale žele zokrivca

Kaj zanima gradbince

V razpravi je osnutek zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju

S tem člankom se vključujemo v javno razpravo o oblikovanju pokojninskega in invalidskega zavarovanja.

Skladno z ustavnimi amandmaji ter novim zveznim zakonom vsebuje osnutek zakona tudi določila o družbenih dogovorih in samoupravnih sporazumih tudi na področju pokojninskega in invalidskega zavarovanja. S tem bo dana možnost, da bodo aktivni zavezanci in upokojenec bolj samostojno kot doslej odločali o obsegu svojih pravic in dolžnosti ter tako prevzeli tudi večjo družbeno odgovornost za smotno urejanje za nas tako pomembnega področja socialne varnosti.

Pri obravnavi tako obširnega in pomembnega akta se bom v prvem članku omejil samo na nekatere bistvene pripombe.

Starostna pokojnina

Tudi nov osnutek predvideva:

1. pravico do starostne pokojnine pridobi zavarovanec, ko dopolni 60 let (moški) oziroma 55 let (ženska) starosti in pokojninsko dobo najmanj 20 let;

2. pravico do starostne pokojnine s pokojninsko dobo manj kot 20 let pridobi zavarovanec, ki je dopolnil starost 65 let (moški) oziroma 60 let (ženska), če ima vse zavarovalne dobe najmanj 15 let, in sicer pod pogoji, ki se določijo z zveznim družbenim dogovorom (gostota zavarovalne dobe);

3. zavarovanec, ki je dopolnil 40 let (moški) oziroma 35 let (ženska) pokojninske dobe, pridobi pravico do starostne pokojnine ne glede na svojo starost.

Pokojninska osnova

Drugo za nas pomembno dejstvo je, da se bo v skladu z načelom delitve po delu pokojninska osnova odmerjala, oziroma bo pokojnina odvisna predvsem od višine osebnega dohodka zavarovanca in od dolžine njegove delovne dobe. Ker pa pokojnina ni le ekonomska, temveč tudi socialna kategorija, ne smemo mehanično prenašati v pokojninsko zavarovanje vseh razlik v osebnih dohodkih aktivnih zavarovancev. Zato bo potrebno z ustrezno dopolnitvijo metode za določanje pokojninske osnove pri odmeri pokojnin ublažiti sedanje pretirane razlike med pokojninami, ki očitno ne odražajo delitve po delu.

Na splošno pa osnutek republiškega zakona nakazuje tri možne rešitve:

— da se vzame za pokojninsko osnovo poprečni in dogovorjeni osebni dohodek zavarovanca. Koliko odstotkov naj se upošteva enega in koliko drugega, je odvisno tudi od uspeha tega kolektiva;

— da se vzame v vsaki kvalifikacijski skupini najvišji in najnižji pokojnino in se potem v razmerju obeh upošteva pri tem povprečju mesečni osebni dohodek posamezne

kvalifikacijske skupine, določi individualna pokojnina;

— da se pri odmeri pokojnine vzame regresivna lestvica s tem, da bo odstotek pokojnine manjši pri višji pokojninski osnovi, oziroma višji pri nižji pokojninski osnovi s tem, da ta razika ne sme iti pod 5 odstotkov in nad 10 odstotkov.

Pripominjamo, da sindikati predlagajo takšno politiko, ki bo pri določanju pokojninske osnove vnašala korektive. S tem se bodo vsaj nekoliko ublažile pretirane razlike, ki imajo svoj izvor v pomanjkljivi delitvi osebnih dohodkov, poleg tega pa se bo okrepila socialna varnost upokojenecv.

Uživanje pokojnine med ponovno zaposlitvijo

Osnutek republiškega zakona predlaga razne variante, kako naj se pokojnina zniža oziroma popolnoma ukine, če se upokojenec ponovno zaposli. V celoti naj bi se pokojnina izplačevala le v primerih, kjer osebni dohodek iz ponovnega delovnega razmerja skupaj s pokoj-

nino ne bi presegal povprečnega osebnega dohodka v republiki, povečanega za 50 odstotkov.

Prevladuje pa mnenje, da se upokojencem, ki se ponovno zaposlijo, uveljavi načelo, da se dopolnilni dohodek posebej obremeni. Vendar ta obremenitev ne bi smela biti tolikšna, da bi destimulirala upokojenca za pridobivanje dopolnilnega dohodka. Takšen ukrep bi moral prizadeti le upokojenca z nadpovprečno pokojnino, oziroma dohodkom.

Med zavarovanci prevladuje pričanje, da je zaposlitev upokojenecv možna le iz socialnih razlogov (majhna pokojnina), obsojajo pa primere, ko zavarovanec nadaljuje s prejšnjim delom (običajno relativno visok osebni dohodek) in istočasno dobiva pokojnino.

Sindikati pa so mnenja, da bi oba vira dohodkov morali omejiti vse do možnosti, da pravica do pokojnine počiva (npr. če bi prejemki presežali najvišji osebni dohodek po ustreznem sporazumu).

Beneficiranje zavarovalne dobe

Najbolj obširna in intenzivna razprava poteka okoli vprašanja beneficiranja zavarovalne dobe. Tu so prišla do izraza nasprotujoča si dejstva in razmišljanja, ki so osvetljevala problem iz raznih vidikov.

Ugotovljeno je bilo, da se je sedanjí sistem beneficiranja izkazal kot neustrezen, ker ni dovolj stimuliral delovnih organizacij k izboljšanju delovnih pogojev. Praksa je pokazala, da kljub razvoju znanosti in tehnike zahteve po beneficiranju delovne dobe naraščajo. Prav to stanje pa je postalo že zaskrbljujoče in javila se je potreba najti izhod iz sedanjega nezadovoljivega stanja.

Seveda tudi v gradbeništvu nimamo urejenega beneficiranega delovnega staža, čeprav bi bilo za nekatera delovna mesta (bageristi, demperisti, žerjavisti itd.) to potrebno urediti.

Ena izmed možnih rešitev je zajeta v osnutku republiškega zakona,

ki spreminja dosednji sistem beneficiranja s tem, ko pravi, da ima delavec pravico, da uveljavlja beneficiranje. Kot velja po dosedanjih predpisih, naj bi bilo omejeno le na izjemne primere, ko gre za v zakoniti oziroma podrobneje v statutu naštetih delovnih mest.

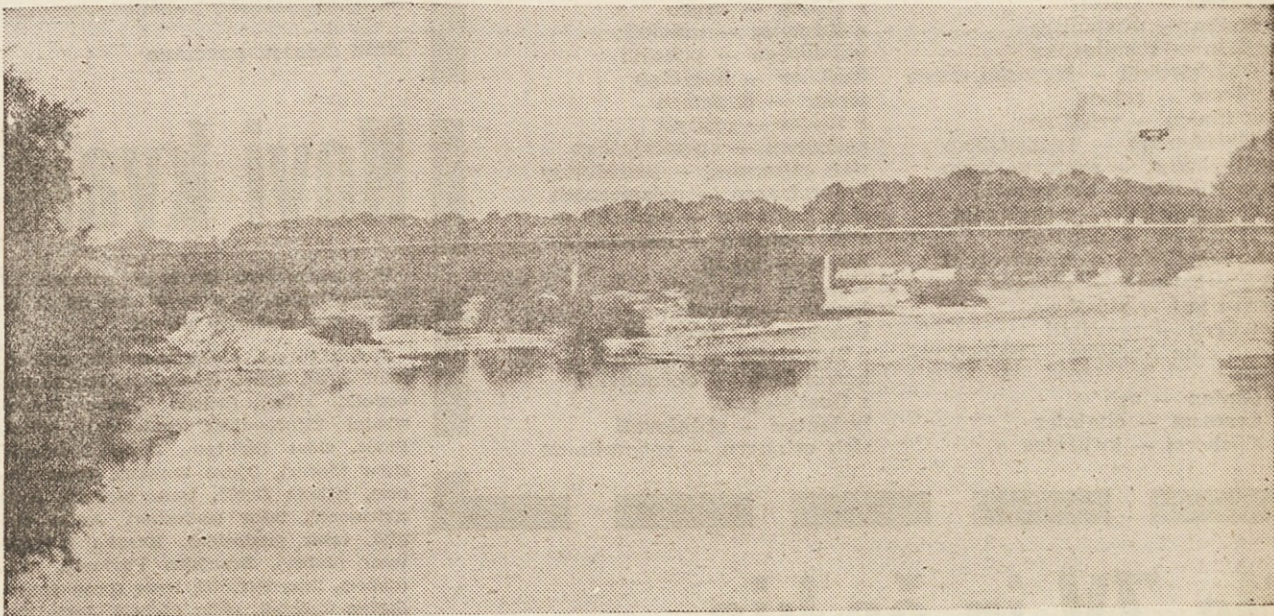
Predlog sindikata pa je, da je beneficiranje delovnih mest treba obravnavati diferencirano. Osnova njihovega ukinjanja mora biti predhodna uporaba takšnih sodobnih tehnoloških strojev in naprav, ki bodo omogočali, da bodo razlogi za beneficiranje prenehali.

V sistemu naj se predvidijo osnove za družbeno dogovarjanje in samoupravno sporazumevanje o beneficiranju zavarovalni dobi. S temi sporazumi oziroma dogovori naj se odloča, katera so tista beneficirana delovna mesta, ki terjajo širšo družbeno solidarnost in katera so tista beneficirana delovna mesta, kjer bo samoupravna skupnost terjala polno povračilo stroškov beneficiranja.

Premislimo, osnutek zakona o pokojninskem zavarovanju je še v razpravi.

Delavci zahtevajte od svojih predstavljencev in od sindikalnih funkcionarjev tolmačenja.

L. C.

Svečana otvoritev mostu v Čapljini

Ob navzočnosti najvidnejših predstavnikov Bosne in Hercegovine Džemala Bijedića, predsednik ZIS, Đura Pucarja, Toda Kurtovića, Mirka Corića in drugih je bil v sredini septembra svečano odprt veliki most čez Neretvo v Čapljini. Otvoritvi so prisostvovali graditelji, vodstveni kader ter glavni direktor ing. Hugo Keržan.

Govorniki so v svojih govorih večkrat omenjali ime Gradis ter se o graditeljih zelo pohvalno iz-

ražali. Most je bil resnično zelo kvalitetno in v točno določenem roku zgrajen. Delavci so bili zbrani iz vseh vetrov naše domovine, in kot je dejal eden izmed govornikov, sta se pri delu kovala bratstvo in enotnost.

V čast graditeljem je predsednik skupščine občine Čapljina Mirko Corić priredil svečan sprejem. Kaj smo o tem čitali v Oslobođenju pa objavljamo v originalu.

Kaj je pisalo »Oslobođenje«

Predsednik Skupštine občine Čapljina Mirko Corić je povodom završetka radova na novom mostu priredio svečani prijem za radnike građevinsko-industrijskog preduzeća »Gradis« iz Ljubljane, poslovna jedinica niskogradnje iz Maribora, koji su u rekordnom vremenu za oko 17 meseci igradili impozantni most dužine 402 metra koji je najduži objekt ovakve vrste u Bosni i Hercegovini. njegova izgradnja je stajala 13 miliona dinara.

S. K.

Učimo se nemški

40. Lektion

Relativ-sätze Fortsetzung

(Oziralni stavki — nadaljevanje)

Ergänzen Sie in folgenden Sätzen das Relativpronomen!

1. München ist eine Stadt, — durch ihre Schönheit berühmt ist und — Museen viel besucht werden. (München ist eine Stadt, die durch ihre Schönheit berühmt ist und deren Museen viel besucht werden).

2. Hamburg und Bremen sind Häfen, — an der Nordsee liegen und in — viele Schiffe ankern.

3. Leipzig ist eine Handelsstadt, in — jährliche Messen stattfinden und — Buchhandel weltbekannt ist.

4. Der Zug, mit — ich gefahren bin, hatte Verspätung.

5. Die Arbeitslosen, — Zahl mehrere Millionen betrug, erhielten bald Arbeit.

6. Unser Direktor ist ein Mann, auf — Gerechtigkeit man vertrauen kann.

7. Der Wanderer fand einen Verunglückten, — er sich erbarmte und — er half.

8. Die Frau, auf — Worte er baute und — er alles glaubte, hat ihn betrogen.

Und nun einige etwas schwierigere Relativsätze nach folgendem Beispiel: An der Spitze des republikanischen Staates steht ein Präsident. (Der Staat, an dessen Spitze ein Präsident steht, ist eine Republik.)

1. Mit Hilfe seines freundlichen Lehrers löste der Schüler die Aufgabe. Der Lehrer...

2. An den Ufern des breiten Flusses lag eine Stadt. Der Fluss...

3. Auf den Gipfeln der hohen Berge lag Schnee. Die Berge...

4. In dem Lesesaal der grossen Bücherei sitzen viele Studenten. Die Bücherei...

5. In den Räumen der bekannten Universität findet eine Ausstellung statt. Die Universität...

6. Ich freue mich über die Erfolge des berühmten Künstlers. Der Künstler...

7. Ich bin dem Vater meines verstorbenen Freundes immer dankbar. Der Freund...

8. Wir werden unseres tapferen Retters immer gedenken. Der Retter...

9. Er erbarmte sich einer halberfrorenen Frau. Die Frau...

10. Der Arzt bediente sich der modernsten Instrumente. Die Instrumente...

Man gebraucht manchmal auch »Wer« oder »Was« als Relativpronomen.

»Wer« sagt man im Sinne von »jeder, der«. Es bezieht sich nicht auf eine bestimmte Person. Die Deklination ist:

Nom: Wer. Z. B. Wier einmal lügt, dem glaubt man nicht.

Gen: Wessen. Z. B. Wessen Brot ich esse, dessen Lied ich singe.

Dat: Wem. Z. B. Wem nicht zu raten ist, dem ist nicht zu helfen.

Akk: Wen. Z. B. Wen die einen lieben, den hassen die anderen.

»Was« als Relativpronomen sagt man, wenn kein Substantiv da ist, worauf sich das Relativpronomen bezieht. Beachten Sie folgende Fälle:

a) alles, was, nichts, was, vieles, was. (Also nach unbestimmten Zahlwörtern). Das ist alles, was ich bei mir habe. Dagegen: Alles Geld, das ich bei mir habe

b) Das Beste, was. Das Schönste, was. (Nach jedem Superlativ). Dagegen: Das beste Bier, das ich getrunken habe.

c) Er sagte, e sehe ihm gut, was uns alle sehr erfreute. (Das Relativpronomen »Was« bezieht sich auf einen ganzen Satz.

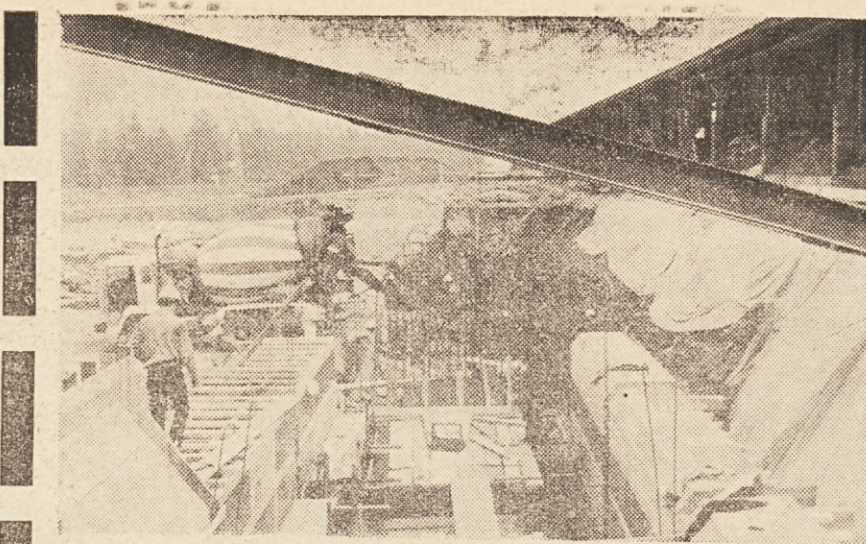
Einige Beispiele: Alles Schöne wird immer bewundert — Alles, was schön ist, wird immer bewundert. Unser Gast reist heute ab, wir bedauern es sehr — Unser Gast reist heute ab, was wir sehr bedauern. Ich erinnere mich nicht genau daran (er hat etwas gesagt) — Ich erinnere mich nicht genau daran, was er gesagt hat.

In der kommenden Lektion folgen noch einige Beispiele!

Wörter — besede

E Schönheit — lepota
berühmt — slaven
r Hafen — pristanišče
ankern — zasidrati se
e Handelsstadt — trgovsko mesto
e Messe — sejem
stattfinden — vršiti se
r Buchhandel — knjigotništvo
weltbekannt — svetovno znan
r Arbeitslose — brezposelni
e Gerechtigkeit — pravičnost
r Wanderer — popotnik
r Verunglückte — ponesrečnej
sich erbarmen — usmiliti se
bauen auf — zidati na
betrügen — prevariti
lösen eine Aufgabe — nalogo re-
šiti
r Gipfen — vrh
r Lesesaal — čitalnica
e Bücherei — knjižnica

e Ausstellung — razstava
r Erfolg — uspeh
r Künstler — umetnik
verstorben — pokojni
dankbar — hvaležen
tapfer — pogumen
r Retter — rešitelj
gedenken — spominjati se
sich erbarmen — usmiliti se
halberfroren — polzmrznen
sich bedienen — poslužiti se
sich beziehen — nanašati se
lügen — lagati
raten — svetovati
hassen — sovražiti
beachten — paziti na kaj
r Superlativ — presežnik
bewundern — občudovati
r Gast — gost
bedauern — obžalovati
sich erinnern — spomniti se

Pogled na veliko gradbišče v Rušah — V ospredju konzola uspešno rešenega problema transportnega traku — Da bi se izognili osipavanju, so stene obložili s ponjavami

Gradis spet v Rušah

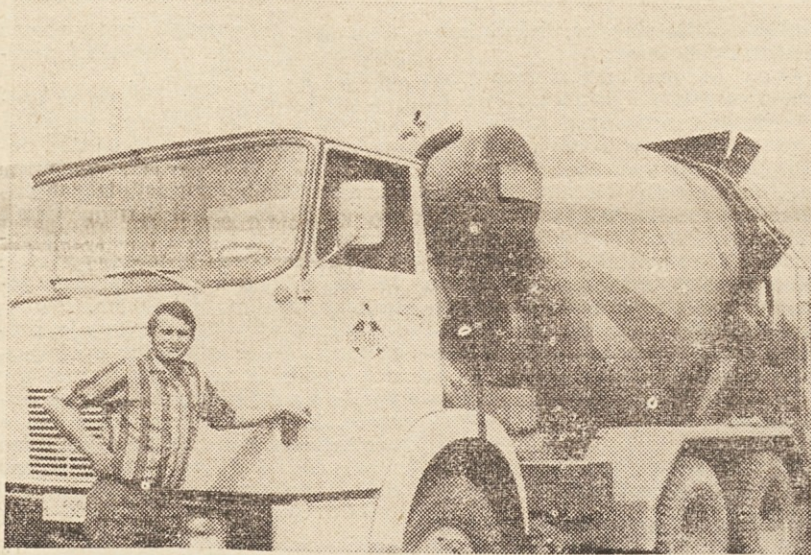
Tovarna dušika Ruše je znana po kvaliteti svojih izdelkov. Letos je tovarna močno povečala svojo proizvodnjo, saj beleži v prvih letošnjih 7 mesecih nasproti enakemu lanskemu obdobju kar indeks 135. Proizvodnjo so zlasti povečali pri ferolegurah z indeksom 220, pri izdelavi abrehezija za 28 ter pri specialnih gnojilih za 124 %. V istem obdobju so povečali tudi izvoz za 54 %, sicer pa tovarna proda na tujih trgih kar 42 % svoje celotne proizvodnje.

Vzporedno z dvigom produktivnosti bodo v prihodnje širili svoje zmogljivosti, zlasti za proizvodnjo korunda in zaščitnih sredstev ter za proizvodnjo specialnih gnojil. Za te investicije in modernizacijo starih obratov bodo vložili 42 milijonov, za ostale investicijske projekte pa okrog 130 milijonov dinarjev.

Po kratki prekinitvi se je ime Gradisa zopet pojavilo v Rušah. Naša enota v Mariboru je v okviru investicijskega programa prevzela gradnjo velikega odkritega skladišča za surovine s sipnimi bunkerji. Skladišče bo zajemalo 10.000 m² prostora. Trenutno delamo temelje za oporni zid in sipne bunkerje. Samo za temelje opornega zidu je bilo potrebno izkopati 20.000 m³ materiala.

Delavci na gradbišču zelo hitro, saj izredno kratek rok za dokončanje objekta, 15. oktober, že trka na vrata. Novemu gradbišču v Rušah so posvetili vso pozornost, tako v tehničnem kot v materialnem pogledu. Pohvale vredna je tudi strokovna rešitev, pri ugotovitvi transportnega traku, pri kateri so tudi delavci iz KO Maribor doprinesli svoj delež.

L. C.

Naše delo je povezano

Novi kvalificirani

V šolskem letu 1971/72 so polagali za ključne izpite, in sicer v času od 22. do 31. 8. 1972 naslednji učenci:

Stojan Lisjak, elektromehanik, (dober), Reuf Jusič, zidar, (zadosten), Danilo Navodnik, zidar, (dober), Franc Koban, strojni ključavničar, (zadosten), Nikola Prajz, zidar (odlično), Josip Sužnjevič, zidar (dober), Djuro Borovac, tesar (dober), Nikola Grbič, tesar (dober), Josip Krizmanič, tesar (zadosten), Adem Maglič, tesar (zadosten), Branko Milješić, tesar (dober), Branislav Pavlovič, tesar (dober), Ivan Premuš, tesar (prav dober), Stefan Češnjak, zidar (dober), Josip Kelvišar, zidar (dober), Branko Curič, zidar (dober), Srečko Gole, zidar (dober), Ivan Horvat, zidar (zadosten), Dušan Jelenič, zidar (zadosten), Dragan Kuzmič, zidar (dober), Mirko Kivač, zidar (dober), Josip Kelvišar, zidar (dober), Josip Novak, zidar (dober), Branko Novosel, zidar (dober), Djuro Purič, zidar (zadosten), Stefan Ramšak, zidar (dober), Josip Valentak, zidar (zadosten), Zeljko Bakač, tesar (dober), Muharem Begić, tesar (dober), Drago Baksa, tesar (dober), Vlado Culibrk, tesar (prav dober), Antun Dobrovoljec, tesar (dober), Jovo Grahovac, tesar (dober), Marjan Golubič, tesar (dober), Dragutin Horvat, tesar (dober), Zlatko Hertelendi, tesar (dober), Rajko Ivič, tesar (prav dober), Mujaga Karič, tesar (zadosten), Miralem Karič, tesar (dober), Zdravko Kontrec, tesar (zadosten), Slavko Lajtnman, tesar (zadosten), Slavko Murk, tesar (zadosten), Zlatko Sokolič, tesar (dober), Ivan Stragija, tesar (dober), Nijaz Suljič, tesar (prav dober), Josip Vidak, tesar (zadosten), Milorad Višić, tesar (odlično), Franjo Zdravec, tesar (zadosten), Ladislav Ziga, tesar (dober), Emil Možina, tesar (zadosten), Marijan Arcet, tesar (zadosten),

Jože Mihelič, tesar (zadosten), Marjan Hribar, tesar (zadosten), Vido Primožič, tesar (dober), Stjepan Labazan, tesar (dober), Mijo Kiš, strojni ključavničar (dober), Josip Kolmačič, strojni ključavničar (zadosten), Vladimir Lipič, strojni ključavničar (odlično), Nikola Logožar, strojni ključavničar (dober), Janko Lorenčič, strojni ključavničar (zadosten), Onič Božidar, strojni ključavničar (dober), Ivan Ščurčič, strojni ključavničar (dober), Božo Sestan, strojni ključavničar (prav dober), Stanislav Hlapčič, ključavničar (dober), Djuro Novak, ključavničar (prav dober), Ivan Vrenčur, strugar (zadosten), Stjepan Zdravec, ključavničar (zadosten), Jože Keležnik, elektromehanik (dober), Igor Puhek, strugar (zadosten), Anton Strelec, ključavničar (prav dober), Jože Stepišnik, ključavničar (zadosten), Taradi Pavao, zidar (dober), Martin Zibek, zidar (dober).

Gradisov vestnik

»Gradisov vestnik« izdaja delavski svet podjetja Gradis. Ureja ga uredniški odbor. Odgovorni urednik Lojze Cepuš. Tiska tiskarna »Tona Tomšiča« v Ljubljani — izhaja mesečno

Da, hiteti je potrebno — Polaganje armature za oporni zid v Rušah

drobne vesti

■ Ljubljana — Septembra je dobila železokrivnica prve vajence, odkar enota obstaja. Ze po prvih delovnih uspehih lahko sklepamo, da so se vajenci že dobro uvedli v delo ter da se v praktičnem delu iz dneva v dan bolj izpopolnjujejo pod kontrolo in strokovnimi nasveti inštruktorja Sejdiča Ferida. Zaenkrat so le-ti zadovoljni in delavni.

■ Železokrivnica — Na streho delovne hale v železokrivnici nameščajo strelovod. Dela bodo v kratkem končana.

V železokrivnici je po zadnjih podatkih zaposlenih 70 ljudi. Od tega: 13 NK delavcev (18,57 %) 25 PK delavcev (35,71 %), 23 KV delavcev (32,85 %) in 4 VK delavci (5,71 %). Učenci niso všteti.

V prvem polletju 1972 smo na novo sprejeli 18 delavcev, 15 delavcev je zapustilo delovno organizacijo, 5 pa jih je bilo premeščenih v druge Gradisove enote.

■ Maribor: Na zadnji seji delavskega sveta so razpravljali o zimskem delu v letu 1972/73 ter že zdaj sprejeli določene ukrepe in rešitve. Predlagali so tudi prerazporeditev delovnega časa.

■ Maribor: Tu bodo pričeli z izgradnjo novega centralnega skladišča.

■ Ljubljana — KO: Komisija za standard in rekreacijo je sklenila, da bodo menjali dobavitelja toplih obrokov. Za prihodnje leto pa so sklenili, da bodo kupili dve enoinpol-sobni stanovanji v izmeri 40 do 50 m².

■ Ljubljana — KO: Delavski svet je imenoval gasilsko enoto, katero sestavljajo: Janez Anžin, poveljnik, Milan Trankelj, Milan Novinc, Vinko Marn, Viljem Celec, Alojz Butina, Anton Horvat, Stanko Kezele, Vinko Močnik in Stefan Kopjar.

■ Maribor: DS je sklenil, da se na gradbišču v Rušah, dokler ne bo urejena prehrana in nastanitev, izplačuje terenski dodatek:

poročeni samski

VS, VIŠ, VK in delovodje	25	21
KV, SS	21	17
PU, PK, NSS, NK	19	15

Terenski dodatek velja za vsak delovni dan. Skupni mesečni znesek pa ne sme prese-gati 700 dinarjev.

Na ZV in še kje

Sindikalna podružnica centralne železokrivnice je 15. septembra organizirala izlet za člane delovnega kolektiva. Ze naslov članka pove, kam je bil cilj potovanja.

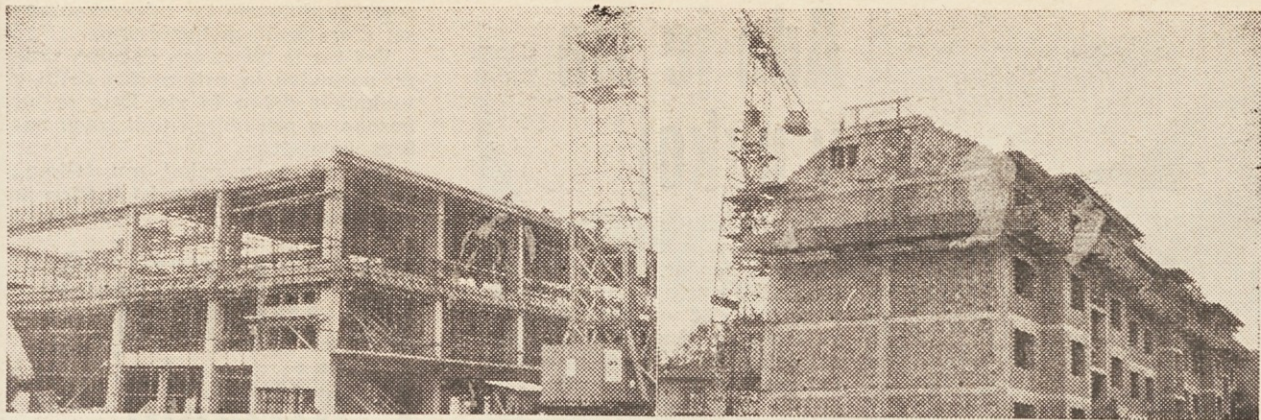
Na pot smo krenili z Viatorjevim avtobusom ob 6. uri jutraj. Med potjo do Zagreba smo se ustavili v Brežicah pri novem Petrol motelu, kjer smo se malo pokrepčali. Kmalu zatem smo se ustavili tik pred sejnim prostorom. Za vse člane izleta je sindikat plačal vstopnino. Časa za ogled je bilo dovolj. Posebno veliko pozornost so člani kolektiva posvetili »štantom«, kjer so razstavljali mehanizacijo za železokrivsko stroko. Vsekakor pa smo si ogledali tudi kotiček, kjer je razstavljalo svoje proizvode podjetje Gradis. Po štiriurnem ogledovanju sejmišča smo se napotili na kosilo, kar je tudi financiral sindikat.

Nato smo si ogledali osrednjo zagrebško cerkev »Kapitol«, ki datira iz 1302. leta. Mimogrede smo se ustavili še v zagrebškem zoološkem vrtu. S tem ogledom pa smo končali naše potepanje po Zagrebu. Na poti nazaj grede smo se ustavili še v Čateških toplicah, kjer je sindikat svoje člane simbolično pogostil. Po dvanajsturnem potepanju smo se zopet znašli v Ljubljani.

Resda je bil izlet skromen, vendar kljub vsemu smo bili udeleženci izleta zadovoljni in le-ta nam bo ostal še dolgo v spominu kot prijetno doživetje.

Vsem sindikalnim delavcem, ki so pripravili in organizirali izlet, gre izredna pohvala.

Tone Kajfež

Gradnja hale za papirni stroj na Sladkem vrhu

Gradis gradi na Sladkem vrhu

Ko bodo prihodnje leto v tovarni papirja na Sladkem vrhu porušili zgradbo žične postaje in skladišča tehničnega materiala, bodo ostale le še zgradbe, ki jih je gradilo naše podjetje po letu 1945. Teh pa ni malo — in ponosni smo lahko na naše delo na Sladkem vrhu.

Sladkogorska tovarna bo prihodnje leto slavila svojo 100-letnico. Sedanja tovarna se je razvila iz male brusilnice lesa na Muri in vse do leta 1921 so proizvajali le rjavo lepenko. Šele leta 1922 je bil postavljen prvi papirni stroj za proizvodnjo ovojnih papirjev.

Do leta 1927 je bila edina tovarna pot do tovarne z avstrijske strani, šele nato je bila zgrajena tovarna žičnica do železniške postaje Sentilj.

Leta 1934 je bil postavljen kartonski stroj za proizvodnjo surovega strešnega kartona.

Leta 1948 je bila zgrajena cesta iz tovarne do Selnice ob Muri in s tem vzpostavljena cestna povezava z Jugoslavijo.

Po vojni se tovarna vse do leta 1951 ni razvijala, saj je bilo predvideno, da se tovarna poruši.

Začetek nove razvojne poti se začne leta 1961 s postavitvijo papirnega stroja III, ki je bil že namenjen za izdelavo toaletnih papirjev. Leta 1969 je bil zgrajen PS IV in leta 1973 bomo vgradili PS V. Proizvodnja papirja se je povečala od 5.200 ton leta 1945 na 30.600 ton leta 1970. Leta 1967 smo uvedli proizvodnjo papirne konfekcije, katera se je povečala od 886 ton leta 1968 na 6.815 ton leta 1970.

Z dokončano rekonstrukcijo je planirana količinska proizvodnja papirja na 50.000 ton letno ter konfekcijskih proizvodov na 25.000 ton letno.

In kaj projektiramo in gradimo danes?

Gradis projektira in gradi na Sladkem vrhu naslednje objekte:

1. halo za papirni stroj V (PS V) v torisnih dimenzijah 30 x 54 m in torisnih površin ca. 3500 m². Na PS V bodo proizvajali tissue papir z letno kapaciteto 12.500 ton. Iz tissue papirja bodo izdelovali specialne papirne konfekcijske proizvode v obliki serviet, robčkov, brisač, toaletnega papirja v rolicah itd.;

2. zgradbo konfekcije v treh etažah s torisnimi dimenzijami 34 x 64 metrov. Tu bo tekla proizvodnja papirne konfekcije v letnih količinah ca. 18.000 ton;

3. k obstoječi termocentrali bomo prizidali dva objekta, in to:

— enega za pripravo vode (500 m³),
— kotlarno za parni kotel sistema »Steeanbloc« s ca. 300 m²;

4. zgradbo postaje žične na Sladkem vrhu s ca. 1000 m².

Tako bo znašala skupna površina novih objektov ca. 11.400 m². Dodatno bo v objekte vgrajena gradbena oprema (temelji, kadi itd.) v vrednosti ca. 1.200.000 din.

Objekt PS V mora biti z gradbeno opremo pripravljen za začetek montaže do 15. novembra letos.

Vsi objekti z urejenim okoljem pa morajo biti končani do 1. 6. 1973. Gradbena dela so ocenjena na 170 milijonov novih dinarjev.

Poleg omenjenih objektov gradimo za tovarno še stanovanjski blok za 32 stanovanj.

Kot nam je povedal sektorski vodja Jože Grebenc, zaposlujejo trenutno na gradbišču 130 ljudi. Vsi delavci stanujejo v naselju Gradisa, sektor Sladki vrh, kjer je tudi organizirana vsa prehrana.

Če ne bo kakšnih problemov glede materiala, bodo vsa dela zaključena do točno določenega roka.

Ko smo se poslavljali iz skrajne severne meje, so mi delavci dejali: »Pozdravite celoten kolektiv Gradisa.« To sem tudi storil. Zdajle.

L. C.

Izpitna komisija na Sladkem vrhu — Manjka četrti član. Nekdo mora vendar slikati!

Ivan Strnad in Jože Krobat

S SLADKEGA VRHA — Danes smo za kosilo pripravili: govejo juho z rezanci, ocvrte piščance, pražen krompir, zeleno solato. Vse skupaj pa stane 6,50 dinarja — Dober tek!

Predsednik DS Polde Hovar: Seminarja za vodilne kadre bi se morali udeležiti vsi vodilni kadri podjetja

Nezgode nas opozarjajo

V mesecu avgustu se je pri delu poškodovalo 28 delavcev ali vsak 186. zaposleni, odsotnost zaradi poškodb pa je povprečno trajala 176 dni. Na poti na delo in z dela se je ponesrečil en delavec. Skupaj je izgubljenih zaradi bolezni in poškodb 6.192 dni.

CELJE

— Branko Bobičanec, KV tesar. Pri zabijanju plohov na profile se je s sekuro udaril po palcu leve roke.

— Venčeslav Butolen, KV tesar. Pri napenjanju žične mreže na betonsko ograjo si je podstavil nizko stolico. Pri tem mu je spodrsnilo tako, da je s telesom udaril na betonski plošč in si poškodoval desno stran prsnega koša.

— Mesud Kadirić, PK tesar. Pri montaži podpornega odra mu je podstavek padel na glavo in mu poškodoval teme glave.

— Ljubomir Lulić, PK delavec. Prepeljeval je bitumensko maso in si jo polil po nogah. Opečen ima gleženj desne roke.

— Bogdan Stupar, PK zidar. Bitumensko maso je sekal s krampom in se udaril v gleženj desne roke.

JESENICE

— Ibro Sestan, PK železokrivce. Pri ravnanju betonskega železa ga je stisnilo za prst, ko je snemal že izravnano palico. Pri ponovnem vključitvi stroja ga je stisnilo za kazalec leve roke.

— Husein Bešlić, PK tesar. Pri rezanju lesenih zagozd, mu je zagozda spodrsnila in se je udaril na palec desne roke.

— Ahmet Redić, NK delavec. Pri zlaganju desk podrite barake se je zbedel z žebljem v kazalec leve roke.

KOPER

— Avdija Džajić, delavec. Pri postavljanju betonskega jaska Ø 60 cm se je pretegnil v desnem kolku.

— Husein Čajić, PK tesar. Delal je na 8 m visokem odru. Na plohu mu je spodrsnilo. Pri tem je padel na desno roko in si jo poškodoval.

— Rasim Harčević, NK delavec. Stopil je na staro desko, v kateri je bil žebelj in se zbedel v levo nogo.

— Janez Mahorić, KV zidar. Pri odbijanju betona je pritekla v desno nogo konica in ga ranila.

LJUBLJANA

— Rasih Suvić, NK delavec. Trije delavci so izvlačili pilote izpod mostu z ročnim vtičom. Pri sunku vtiča je imenovani spustil ročaj, ki mu je poškodoval glavo nad levim ušesom.

LJUBLJANA-OKOLICA

— Zaim Begić, PK tesar. Pri podiranju nizke barake višine ca. 2,50 m je pri delu na strehi stopil na rob napušča, kjer se je odrgala deska. Pri tem je padel in si nalomil obe podlakti.

MARIBOR

— Matija Cimerman, KV tesar. Pri razopazovanju balkona mu je padel delček trske v desno oko.

— Anton Hlžak, strojnik. Na poti iz službe z mopedom mu je nenadoma

padla iskra na nogo in ga opekla.

— Stefan Balgač, ključavničar. Staviljal je vodno črpalko. Ko je iskal manjkajoče dele med ostalimi starimi črpalkami, je padel in si poškodoval levi ramni sklep — izpah.

— Kasim Doglić, klepar. Pri nalivanju smole iz kotla mu je le-ta pljusknila po desni roki in trebuhu.

— Edvard Drole, strojni ključavničar. Pri obračanju prirobnice na ravnalni plošči mu je le-ta zdrsnila in ga udarila na nart desne noge.

RAVNE NA KOROŠKEM

— V tem mesecu ni bilo delovne nezgode.

NIZKE GRADNJE

— Andjelko Buzuk, PK tesar. Pri opaženju plošče nadvoza 4-16 se je zlomil plošč in je padel na spodnjo konstrukcijo ca. 1,50 m globoko ter si pri tem ogrebel nadlaket desne roke.

— Ivan Hutinec, KV železokrivce. Delavci so poravnali armaturo, pri tem mu je ena palica poškodovala desno roko.

— Mirko Lukić, PK tesar. Pri rezanju deske za izdelavo čepov mu je potegnilo desko in s tem tudi roko, pri čemer si je poškodoval mezinček desne roke.

— Mijo Pavić, PK delavec. Pri izsekavanju betona je konica pnevmatičnega kladiva zdrsnila in mu pritisnila sredinec na desni roki ob betonu.

KO LJUBLJANA

— Zdravko Miličević, ključavničar. Pri rezanju pločevine mu je

padla iskra na nogo in ga opekla.

— Stefan Balgač, ključavničar. Staviljal je vodno črpalko. Ko je iskal manjkajoče dele med ostalimi starimi črpalkami, je padel in si poškodoval levi ramni sklep — izpah.

— Kasim Doglić, klepar. Pri nalivanju smole iz kotla mu je le-ta pljusknila po desni roki in trebuhu.

— Edvard Drole, strojni ključavničar. Pri obračanju prirobnice na ravnalni plošči mu je le-ta zdrsnila in ga udarila na nart desne noge.

KO MARIBOR

— V tem mesecu ni bilo delovne nezgode.

LJO ŠKOFJA LOKA

— Aleksander Lazar, mizar. Z električnim ročnim skobelnim strojem je brazdal smrekove letvice, katere je držal z desno roko. Ko je prišel s skobelnim strojem do grčice, mu je roko odbilo tako, da ga je urezalo.

— Anton Jelovčan, KV mizar. Pri obdelovanju vložnih desk si je pri močnem pritisku deske v stroj poškodoval desno nogo v kolku.

OGP LJUBLJANA

— Peter Hostička, PK betonier. Razopazoval je kovinske stranice opaža za krovna korita. Z železno lomilko je udaril po opažu, pri čemer je lomilka spodletela tako, da si je ranil mezinček desne roke.

— Trivo Knežević, delavec. Postaviljal je usmerjevalce in se pri vzvratni hoji spotaknil ter padel tako, da ga je noga usmerjevalca pritisnila v zapetju leve roke.

— Darko Strgar, PK betonier. Pri napenjanju žice Ø 5 mm je žica zdrsnila z glave napenjalke in poškodovala imenovanemu palec leve roke.

Pri nujenju prve pomoči v pisarni mu je postalo slabo in je omahnil tako, da si je poškodoval vrh temena glave.

SPO LJUBLJANA

— V tem mesecu ni bilo delovne nezgode.

Iz navedenega pregleda je razvidno, da se je v tem mesecu poškodovalo 5 NK delavcev, 11 PK delavcev in 12 KV delavcev. Iz kvalifikacijske strukture je razvidno da je malo manj kot pol od vseh poškodovanih KV delavcev, čeprav se od teh pričakuje bolj strokovno in varno delo.

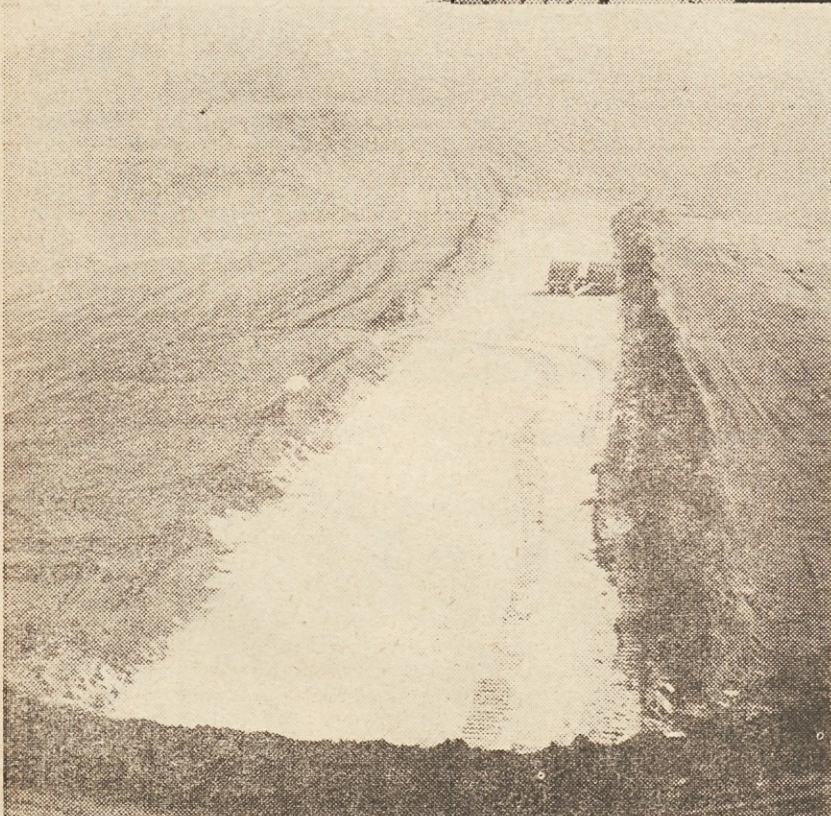
Prav tako je iz navedenega pregleda razvidno, da tri PE niso zabeležile delovne nezgode v tem mesecu, kar nam dokazuje, da je delo možno varno organizirati in da je glede na dejanske razmere v podjetju možno omejevati vzroke nezd, ki izvirajo iz pomanjkljivosti in napak delovnega okolja po eni ter psihofizioloških slabosti človeka po drugi strani.

Prvi korak za uspešno preprečevanje nezd je organizacija dela. Nezdgoe lahko v največji meri prepreči neposredni vodja del. Druga stopnja v preprečevanju nezd je ugotavljanje dejstev z navedenim opisom nezd z opazovanjem vedenja delavcev pri delu, kar dopolnjujemo z lastnimi izkušnjami, znanjem in tako pridemo do učinkovitih ukrepov za odstranjevanje nezd. Tretja stopnja je analiza odkritih dejstev in povzete sklepov in zbranih podatkov. Tako lahko vedno identificiramo glavne in neposredne vzroke nezd, njihove oblike in lokacije. Določiti pa tudi moramo vzroke, zakaj ljudje vztrajajo pri nevarnih dejanjih in zakaj se zmeraj znova ponavljajo nevarni delovni pogoji.

Bojan Bambič

Pregrada Žepina raste

Voda in deževje sta največja sovražnika pregrade Žepina — Razpoke, globoke tudi 4 metre niso taka redkost — SPO-DAJ: Na pregradi Žepina so nekaj časa stroje ustavili, da bi se razmočena ilovica lahko posušila

Nedaleč iz Celja so delavci PE Ravne s pomočjo delavcev iz SPO začeli marca letos z dograditvijo zemeljske pregrade za Cinkarno Celje. Da bi zvedeli nekaj več o sami gradnji od samega začetka, smo poprosili vodjo gradbišča Mirka Sterna da nam pove kaj več o tem objektu. Ze med vožnjo iz Celja do pregrade nam je omenil nekaj težav, ko pa smo prispeli, je začel:

»Na tem objektu so bila nekatera dela izvršena že lansko jesen, ko so delavci pod vodstvom ing. Hercoga napeljali kanal, ki pelje pod pregrado. Vsa ostala dela smo začeli letos. Sam začetek je bil izredno težak, saj je bila vsa dolina eno samo močvirje. Ko smo zakoličevali pregrado, smo se vozili kar s splavi iz ene strani na drugo. Po napeljavi vseh ostalih kanalov za zajetje čiste vode v skupni dolžini kar 1.500 m, smo se lotili odstranjevanja humusa. Zaradi zelo neugodnih tal (močvirje), smo morali kar istočasno delati tudi nasip. Pod stroj smo podsipali pirit, da je imel ta vsaj malo podlage. Tako smo opravljali kar oboje del hkrati, odstranjevali humus in delali nasip. Seveda je bila pri tem težava s strojem ICB, ki je bil edini primeren za to delo. Za nekaj časa smo ga posodili v Kranj, od koder smo ga dobili nazaj kar z dvotedensko zamudo, in to v času, ko bi lahko delali s polno zmogljivostjo.

Pri teh delih moram poudariti, da smo zelo odvisni od vremenskih razmer. Delamo namreč lahko le v suhem vremenu, predvsem zaradi vgrajevanja ilovice, saj imamo točno določeno procentualnost vlage vgrajevanja le-te. Tudi zadnje deževje nam je nekoliko zaustavilo delo, tako smo malo v zamudi,« je poudaril Mirko Stern in nadaljeval: »Po začetnih nasipih je bilo na vrsti kopanje jedra. Njegova širina je v spodnjem delu 8,80 m in v zgornjem 6,00 m, medtem ko je dolžina v spodnjem delu 90 m, na vrhu prve faze pa bo 190 m. Celotna širina pregrade bo v prvi fazi 128 m, v drugi pa 168 m. Pregrada se bo namreč gradila v dveh fazah. Prva faza pregrade bo na koti 275, druga pa na koti 290. Po predračunih investitorja bo prva faza zadoščala za približno pet let. Za izdelavo pregrade do prve faze bo potrebno vgraditi kar 180.000 m³ materiala, od tega 15.000 kubičnih metrov v jedro, ki je iz ilovice. Pregrada je sestavljena iz dveh nasipov 1:3 in 1:2,2 m ter jedra. Ko smo dosegli z jedrom višino obeh nasipov, smo vse začeli delati istočasno. Ker je delo ob nasipih potekalo hitreje kot na samem jedru, smo delo na njih morali za nekaj časa prekiniti. Dolgotrajno deževje je ponovno preveč namočilo ilovico, tako smo morali spet čakati, da se sloj osuši vsaj do 30 %

vlage in šele nato nadaljevati delo,« je prekinil Stern.

»Koliko materiala ste že vgradili in kakšno delo vas še čaka,« smo bili naprej radovedni.

»Trenutno smo vgradili v pregrado že okoli 70.000 m³, od tega 8.000 kubičnih metrov ilovice v jedro in 62.000 m³ pirit v nasipe. Poleg tega tudi raziskujemo material. Pirit raziskujemo kar tu na gradbišču, medtem ko teče raziskava ilovice v laboratoriju vodne skupnosti, ki ga imamo najetega. Za to delo vzamemo po vsakem sloju 30 cm za ilovico in 50 cm za pirit tri vzorce. Vse te naše raziskave nadzoruje in vodi geološki zavod, ki izvrši še dodatno preiskavo z nuklearnim hidrodizmetrom na vsaka dva metra sloja. Naše raziskave so skoraj vedno slabše od slednjih za okoli 10 %. Pogoji, ki so nam postavljeni ob teh raziskavah, so za ilovico 1.500 kg/m³ suhe prostorninske teže, za pirit pa 1.320 kg na kubični meter. Pri ilovici je važno tudi to, da je optimalna vlaga za vgraditev 24 %, kar je že skoraj suha ilovica.

Ob koncu naj še poudarim, da smo zelo zadovoljni z delom strojnikov. Tu so se zelo izkazali. Sicer pa menimo, da ob pravilnem postopanju z njimi tudi oni opravljajo svoje delo bolj hitro in kvalitetno,« je zaključil Mirko Stern.

Ada je šla v pokoj

Iz vrst aktivnih delavcev kovinskih obratov v Ljubljani se je poslovila Ada Senčur. Bila je zvesta Gradisu ali točneje obratom na Smartinski cesti 32 vse od leta 1947. Sprva je vodila administracijo v kleparški delavnici, nato pa je nadaljevala kot materialni knjigovodja. Vseskozi je bila skromna, pridna, pripravljena prijeti za vsako delo.

Sodelovala je tudi vrsto let kot blagajnik v sindikalni podružnici centralnih obratov. Mi se ji na tem mestu iskreno zahvaljujemo za njeno dolgoletno sodelovanje, ona pa nam je obljubila, da nam bo še prišla pomagat, saj jo delovni elan še ni zapustil.

Sodelavci

V zasluženi pokoj

Ludvik Mahnič, VK delavec kovinske stroke, zaposlen v remontni delavnici KO Ljubljana od 19. 9. 1945, je po 40 letih službovanja v gradbeni operativi odšel 1. septembra v zasluženi pokoj. Kljub temu, da v gradbeništvu ni bilo nikoli poslano z rožami, je ostal vseskozi

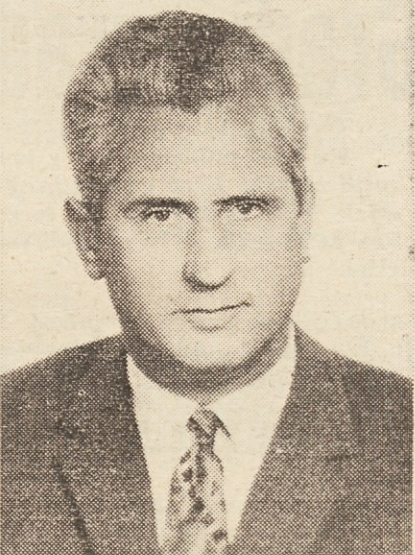

zvest gradbincem ter tako rekoč zrasel z gradbeno mehanizacijo.

Ves čas je bil vester delavec, vedno nasmejan in pripravljen deliti z vsakomur dobro in zlo. Zato je bil poznan in priljubljen tudi izven našega kolektiva.

Ob odhodu v pokoj mu želimo, da bi dočakal še vrsto let v zdravju in zadovoljstvu. Sodelavci

Ob jubileju L. Rizmala

Ludvik Rizmal

Letos praznuje kar dva svoja jubileja — 50. rojstni dan in 20-letnico zaposlitve v podjetju Ludvik Rizmal, komercialist pri kovinskih obratih v Mariboru.

Vsa ta leta službovanja pri našem podjetju — najprej v Kidričevem, nato 10 let pri gradbenem vodstvu v Mariboru in sedaj pri kovinskih obratih v Mariboru, je razdaljal svoje moči in znanje za čimboljše poslovanje in napredek ne le poslovnih enot, temveč tudi podjetja.

Njegova prizadevanja so se vselej izražala v uspehih. Ludvika Rizmala poznamo ne le kot delovnega človeka, marveč tudi kot dobrega sodelavca in iskrenega tovariša.

Ob 50. jubileju mu čestitamo in želimo, da bi tako uspešno kot doslej, sodeloval z nami vsemi še velik let v svoje zadovoljstvo in zadovoljstvo nas vseh.

Kolektiv
KO Maribor

Zapustil nas je Jože Sukič

Pred sedmimi leti je bil sprejet na delo v poslovno enoto Koper tudi šestnajstletni fant, poln volje do dela in do učenja. To je bil Jože Sukič, doma iz Ropče v Pomurju.

Starši ga niso mogli dati v šolo, zato se je moral podati v svet in si poiskati svoj kos kruha. Že čez tri leta je postal kvalificiran zidar. Ni se zadovoljil s tem, ampak se je v tem letu vpisal na gradbeno delovodsko šolo v Ljubljani.

Šolsko leto se je pravkar začelo in Jože je odšel v šolo. Usodnega petka se je vračal s svojim »fičkom« iz Ljubljane v Koper, vendar ni prispel na cilj. Blizu Črnega kala je našel smrt pod tovrnjakom.

Njegovi ožji sodelavci in vsi, ki smo ga poznali, smo ga imeli radi. Bil je priden delavec in si je prizadeval, da bi v življenju čim več dosegel.

V ponedeljek, 18. septembra smo se poslovili od njega v Koprju. Naslednjega dne so ga pokopali v rojstnem kraju.

Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Ob smrti L. Krznarja

(Iz pogovora direktorja PE
Jožeta Repšeta)

Dragi Lojze!

Danes, zbrani vsi pred Tvojo krsto, ne moremo misliti, da se poslavljamo od Tebe za vedno.

Zakaj, se sprašujemo? V petek si nastopil svoj redni letni dopust, za katerega si hrepenel z željo, da si boš uredil okrog svojega doma okolje, uredil hišna opravila kot priden gospodar. Toda, dragi Lojze, tega nisi mogel opraviti s Tvojo skrbnostjo, kajti smrt je bila neizprosna. Vzela nam je človeka, tovariša, ki je imel še polno delovnega elana, polno vedrine!

Rodil se je pred 37 leti v Čakovcu. Bil si sin kmečkih staršev, ki sta vzgojila 4 otroke. Vse sta vzgojila v ljudi, ki spoštujejo delo. V dokaz za to je bila tudi Tvoja pozornost in spoštovanje do svojih staršev!

Po končani šoli si bil nekaj mesecev zaposlen pri privatnem obrtniku. Od meseca septembra 1953. pa si bil zaposlen pri našem podjetju Gradis.

Vsa leta si bil vester, skrben, delaven. S svojo pridnostjo si si pridobil kvalifikacijo kleparja.

Prijel si za vsako delo, šel sirom po Sloveniji na razne objekte.

Lojze, bil si priljubljen tovariš dobri kolega vsem svojim sodelavcem. Tvoj vedri duh, ki si ga imel za nas, vse Tvoje znanje, vse to si prenašal na mlajše, ki si jim bil dober vzgled.

Doma, dragi Lojze, pa si bil skrben oče dveh sinov ki sta še majhna in bi Te še mnogo, mnogo potrebovala, da bi jih s svojo očetovsko roko vodil skozi najobčutljivejša otroška leta. Žal, tega ne boš mogel!

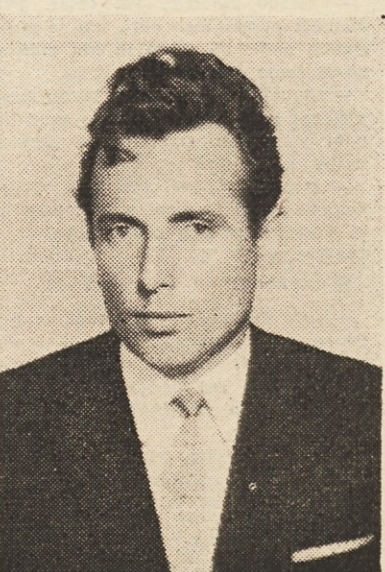
Hotel si največ narediti za svoje drage, za svoj dom, toda mnogo, mnogo prežgodaj si se poslovil od vseh, ki so Te imeli radi, od vseh, ki bi jim še pomagal.

Dragi Lojze, počivaj v miru in lahka naj Ti bo naša slovenska zemlja!

Hvala, prisrčna hvala Ti za vse!

Imeli bomo lepo spomine na Tebe, kot na dobrega tovariša in skrbnega očeta!

Tvojim najdražjim pa izrekam v imenu kolektiva naše sožalje!

Naša zelenica

Pred dnevi sem zvedela, da nameravajo Gradis — kovinski obrati in strojno prometni obrat pred upravnim poslopjem na Smartinski cesti 32 uničiti dolgoletno zelenico in napraviti parkirni prostor. V dnevnih časopisih pogostokrat zasledujemo o veliki pomembnosti zelenja v stanovanjskem okolju, ki zadržuje onesnažen zrak itd. Sedaj pa hočejo še ta skromni delček zelenice uničiti, zrastle je z dolgoletnim trudom in se tudi pred leti investiral.

Nihče od pobudnikov se ne zaveda, da prav ta delček grmičevja — zelenice zadržuje cestni prah s tako prometne Smartinske ceste, katerega naj bi v bodoče mi vdihavali, ki imajo okna v pritličju prav ob cesti. V upanju, da se bodo tisti, ki imajo to v načrtu, le malo zamislili ob teh vrticah in preprečili uničenje zelenice, zlasti ker je parkirni prostor okrog poslopja dovolj velik.

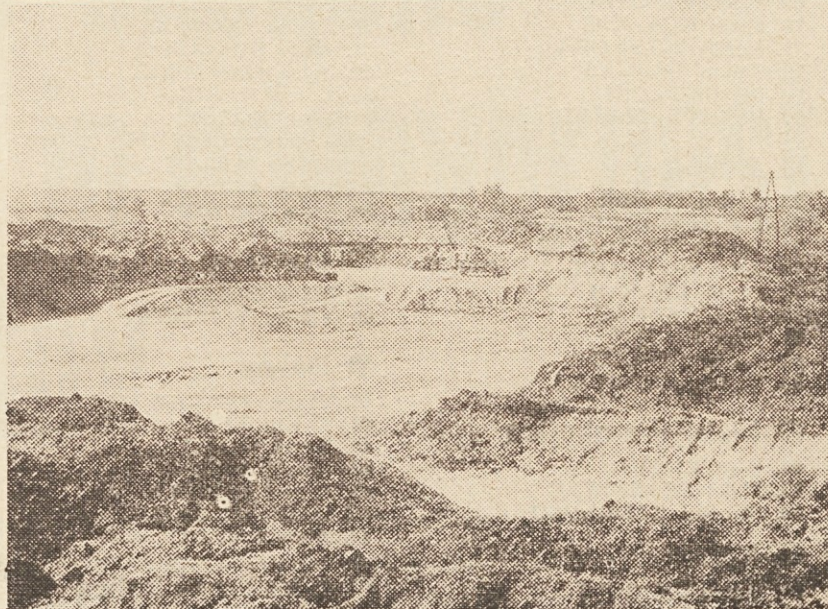
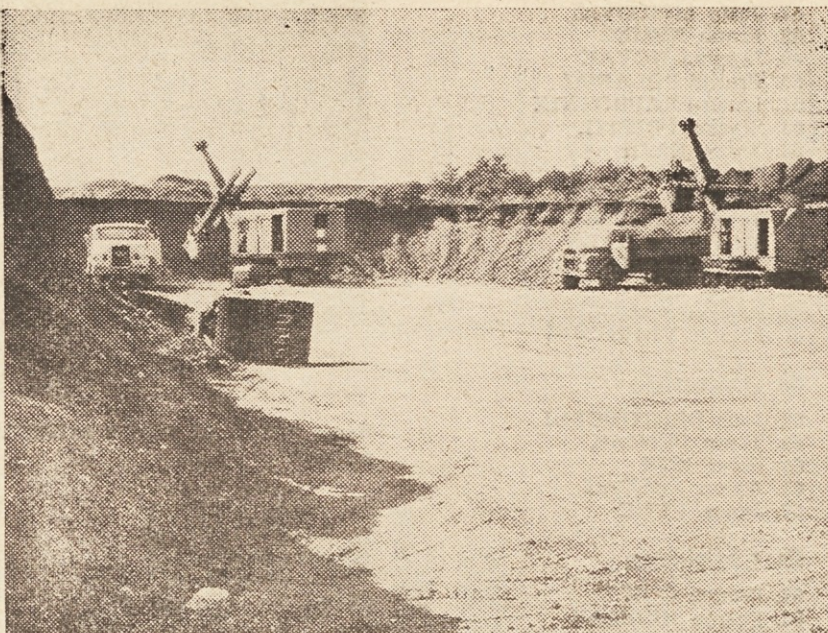
Gradis v Kidričevem

Tako kot smo že sodelovali pri sami izgradnji tovarne glinice in aluminija v Kidričevem, nam je ta tovarna ponovno zaupala delo. Tokrat grade delavci PE Maribor skupaj s SPO veliko deponijo odpadnega rdečega blata. Ker so tu sama zemeljska dela ter odvoz in navoz materiala, bodo dela gotova že pred novim letom, pa čeprav so začeli šele avgusta. Stevilna mehanizacija omogoča izredno hitro delo. Za nasipe te deponije bo potrebno kar 230.000 kubičnih metrov materiala, ki so ga deloma dobili z izkopavanjem same deponije in navažanjem na same rokave, deloma pa ga dovažajo od drugod. Za nasipe ob rokavu deponije se uporablja predvsem gramoz. Deponija, ki je pravokotne oblike, bo lahko sprejela kar 1 300.000 kubičnih metrov odpadne odplake, kar bo tovarni glinice služilo za dobrih 10 let.

Obrobna dolžina nasipa je kar 1.500 m, širina obrobne nasipa bo na vrhu 4 m, v sprednjem delu pa tudi do 33 m, kar je odvisno od konfiguracije terena.

Ko nam je vodja del na gradbišču Robert Kanzian dal vse te podatke, smo ga povprašali še o izvršenih delih.

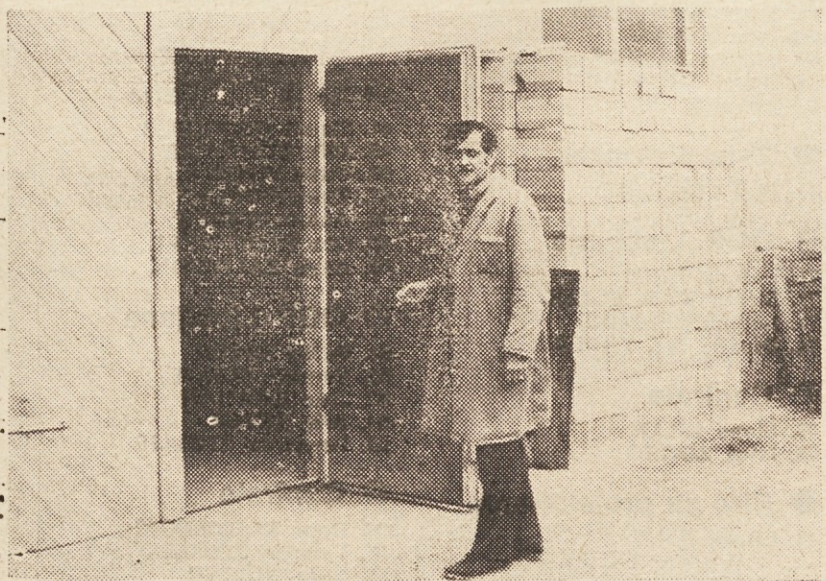
»Nasutega materiala je že približno 180.000 kubičnih metrov, torej se ni bati, da ne bi bili gotovi do roka,« nam je zagotovil, ko smo zapuščali to prostrano gradbišče.

DEPONIJA V KIDRIČEVEM — Na deponiji rdečega blata v Kidričevem sodeluje tudi težka mehanizacija

Cement največkrat niti ne pride v skladišče, ampak ga kar takoj pretovarjajo na drug tovornjak

Mavricij Ravnikar, vodja centralnega skladišča. Še trenutek in zadnja armatura bo pokrita

Ismet Topčić, šofer kombija

Centralno skladišče nekoč in danes

»Imate v skladišču cement, železo, ...?« so vprašanja, ki jih vsak dan postavljajo vodji centralnega skladišča Mavriciju Ravnikarju. Da bi zvedeli kaj več o delu v centralnem skladišču, smo ga poprosili, da nam pove nekaj besed o problemih in težavah, ki jih ima z delom v skladišču, saj je v njem že več kot dvajset let.

»Dela na samem začetku v skladišču sploh ni mogoče primerjati z današnjim. Konjske vprege so zamenjali avtomobili in težki tovornjaki, ročno natovarjanje in raztovarjanje pa pride v poštev le še pri cementu. Ves ostali material nakladamo z viličarji in žerjavi. Koliko lažje je pri tem delo v skladišču, ni treba torej omenjati. Bistveno pri tem je tudi to, da je s takim načinom dela precej manj poškodb, kar omogoča bolj kontinuirano delo. Novi sistem skladiščenja, to je paletno, smo uvedli tudi pri nas.

Zastojev skoraj ni. Včasih res pride do čakanja na iztovarjanje, ker pripelje tudi po več tovornjakov hkrati robo v skladišče, vendar je večina voznikov disciplinirana in ne povzroča nobenih sitnosti. Pri tem je važno poudariti, da nam ob takih kritičnih trenutkih priskočijo na pomoč delavci GV Ljubljana, saj je naša kapaciteta delovne sile v takih trenutkih premajhna. Posebno v ponedeljkih in petkih je

takšnega čakanja nekoliko več kot običajno.

Naslednje težave so z dostavo želenega materiala. To velja predvsem za zunanje enote, ki z lastnimi prevoznimi sredstvi ne morejo prepeljati materiala, skladišče pa tudi ne more zagotoviti prevoza.

Trenutno imamo težave tudi z novo polnilnico za cement. Aparat, ki je domače proizvodnje, smo kupili že pred dvema mesecema, pa še vedno ne obratuje. Nekaj časa je bil že v pogonu, posebno v času, ko je bilo povpraševanje po cementu precejšnje in ni bil dovoljen uvoz cementa. Ustje polnila tega aparata namreč ne ustreza odprtini na vreči, pa aparat ne zapira vreče, ko je v njej točno 50 kg, ampak se količina menja. Tudi ta napaka pa bo v kratkem odpravljena, saj ing. Marinič že dela načrte, kako naj bi to napako odpravili.

Eden stalnih problemov vsakega skladišča pa so premajhni prostori za pravilno skladiščenje. Mogoče se bo tudi pri nas ta problem rešil, če se bomo res preselili v nove večje prostore,« nam je z nezaupanjem povedal Ravnikar.

Ko smo hoteli zvedeti še nekaj stvari od vodje skladišča, je pripeljal že naslednji tovornjak. Moral je prevzeti material, zato ga nismo hoteli več motiti. Tako kot on so imeli tudi drugi delavci polne roke dela.

Pretovarjali so cement, ki je ravno kar prispel iz Italije. Uvoz cementa je trenutno zopet dovoljen, pa ga imamo dovolj. Ko smo še nekaj časa čakali, da bi bil kateri izmed delavcev le nekaj minut prost in bi ga lahko povprašali po delu, je že prispel naslednji tovornjak. Že smo skoraj obupali, ko je pripeljal voznik kombija v centralnem skladišču Ismet Topčić. Poprosili smo ga za kratko izjavo o svojem delu: »Tu v skladišču razvažam in dovažam material manjših dimenzij in težine. Čeprav sem v Sloveniji že 23 let, sem tu pri Gradisu šele peto leto. Ves čas vozim kombi. Ta je sicer že moj drugi, saj mi je prvi pred dvema letoma zgorel. Moral sem namreč na službeno pot v Pulj. Parkiral sem kombi in z ostalimi sodelavci odšel po opravkih. Ko sem se vrnil, je bilo namesto kombija le še nekaj ožganega železa. Kot je ugotovila komisija, je kombi zgorel zaradi samovžiga. Sicer pa še nisem imel nobene prometne nesreče. Vse kaže, da bom kar ostal na tem delovnem mestu, saj mi to delo zelo ustreza. Posebno sem zadovoljen zaradi humanega odnosa, ki ga imajo šefi nabavne službe in centralnega skladišča.«

Dela v centralnem skladišču res nikoli ne manjka. Modernizacija skladišča pa omogoča, da so želje in potrebe naših poslovnih enot kar najhitreje zaščene.

Naši stroji na zagrebškem velesejmu

Na razstavnem prostoru zagrebškega velesejma, ki obsega 270.000 kvadratnih metrov, je letos razstavljalo 6300 domačih in tujih razstavljavcev iz 59 držav in Jugoslavije. Med njimi je bilo na vidnem mestu zastopano tudi podjetje Gradis ali bolje rečeno KO Ljubljana. Moramo priznati, da razstavnih izdelki naših obratov v ničemer ne zaostajajo za drugimi svetovno znanimi tvrdkami. To dokazujejo že prejšnja leta prodani stroji, ki obratujejo širom naše domovine, pa tudi reslovni uspehi letošnjega in prejšnjih let. Zagrebški velesejem pomeni tudi za nas, afirmacijo Gradisa v širšem merilu, kajti že samo pojav na velesejmu ustvarja ugled našega podjetja, ugodna poslovna možnost za komercialne uspehe pa pobudo za nadaljnji razvoj in uspešno delo obratov samih. Prav pa bi bilo, če bi Gradis na zagrebškem velesejmu nastopil bolj enotno ter da bi v predračunih rezervirali sredstva za skupno udeležbo na velesejmu. Prav tako ne smemo zavrniti misli našega predstavnika na zagrebškem velesejmu

ing. Brezovca, da bi prihodnje leto nastopili samostojno. Tako si bomo ob sodelovanju celotnega podjetja

lažje uredili večje prostore ter povabili k udeležbi še naše obrate v Škofji Loki in OGP.

Strokovni razgovor na zagrebškem velesejmu — Od leve proti desni sede: Ivan Božić, Tone Martinšek, ing. Alfred Peteln, Joško Repše, Ivan Vovk in ing. Brezovec

Naši jubilanti

10-letniki

● Celje

1. Husnija DEDIČ
2. Josip JAZBEC
3. Josip MOHARIČ
4. Anton RASČAN
5. Josip ROZMAN
6. Franjo SEVER
7. Stjepan SRNEC
8. Josipa PETROVIČ

● Maribor

9. Jožefa BUDJA
10. Josip CESTAR
11. Anton FERLEŽ
12. Anica FRAS
13. Alojz HORVAT
14. Pavel HUDOLETNJAK
15. Anton IVANČIČ
16. Ivan JURSEK
17. Ančka KAVČIČ
18. Pavla KOS
19. Anton KRALJ
20. Stjepan KRAMAR
21. Avgust KOLAC
22. Lojzka LESJAK
23. Janez MATJASIČ
24. Maks MENCINGER
25. Martin MESARIČ
26. Antonija PAURIČ
27. Anton PERNEK
28. Anton PRELOG
29. Friderik RAJNIS
30. Stefan RODEŠ
31. Janek SADOVSKI
32. Stefan SPEVAN
33. Peter SAJNOVIČ
34. Drago ŠIMUNIČ
35. Stefan TENKO
36. Ivan VESELNIK
37. Janez VIDOVIČ
38. Anton ZAJSEK
39. Ivan POTISK

● Ljubljana

40. Peter BOBIČ
41. Dragomir BOŽIČ
42. Muhamed BUKOVIČ
43. Jože CANKAR
44. Alija DEDIČ
45. Osman GIBIČ
46. Ivan GRILJC
47. Josip IGREC
48. Vinko KALŠAN
49. Dragutin KORPAR
50. Dušan KOS
51. Matija MARCIUS
52. Mitar MILANOVIČ
53. Slavko MITROVIČ
54. Janez MOČNIK
55. Nedžib PAZAREVIČ
56. Stanko ŠTEPIC
57. Franc TISAJ

● Jesenice

58. Vinko ANDERLE
59. Marija KRAMAR
60. Viktor RAJSAR
61. Dora TRAMPUS
62. Jože ZUPAN
63. Ivan GAVRANIČ
64. Ivan HABINC
65. Seifo HASANAGIČ
66. Stane JESTENŠEK
67. Asim KANTAREVIČ
68. Tine MARKEŽ
69. Marko MABIČ
70. Stjepan OGNJAN
71. Anton PRISTOLIC
72. Mara PIPLICA
73. Valent PETRIČ
74. Ljubomir TIMARAC

● Ravne

75. Hasan DŽAMBIČ
76. Vlado FISKUS
77. Lovro GUČE
78. Karel GABER
79. Filip HAVLE
80. Ivan JAMNIK
81. Mladen KRAGULJ
82. Bešir MURATOVIČ
83. Jože NABERNIK
84. Ivanka PLEŠNIK
85. Alojz ROTAR
86. Rezka SEVER
87. Vida SLATINEK
88. Terezija TOPLAK

● Ljubljana-okolica

89. Anka VSEČ
90. Ale CRNOLIČ
91. Stevo DJURIČ
92. Dušan DOCIČ
93. Milenko GAJIČ
94. Jusuf HODŽIČ
95. Jaroslav KOVALJ
96. Stjepan KAVRAN
97. Šefik MAHIČ
98. Salih MERDANOVIČ
99. Vinko PLASTIČ
100. Ilija SPASOJEVIČ
101. Spaso STEFANOVIČ

● Koper

102. Ivan ANDREJASIČ
103. Franc BOŽIČ

104. Jože GOBINA
105. Franjo NOVAK
106. Albin SKORJA

● KO Ljubljana

107. Valentin BOGATAJ
108. Martin DOMANJKO
109. Ivan KOČEVAR
110. Franc NAHTIGAL
111. Jože SINTIČ
112. Janez SNEDEC
113. Alojz TOPLER

● KO Maribor

114. Marica KOČEVAR
115. Pavel ŠAUPERL
116. Marija ŠTANCER

● LIO Škofja Loka

117. Vinko LUKANČIČ
118. Mojca POLJANEC

● SPO Ljubljana

119. Avgust FILIPIČ
120. Josip HARAMAS
121. Peter KRUPENKO
122. Stane LAVTAR
123. Franc OBERČ
124. Ostoja POPOVIČ
125. Josip POLČEK
126. Leopold ROJS
127. Anton RUPAR
128. Franc ROGAČ
129. Vlado ŠKODA
130. Vlado URŠIČ

● Železokrivnica

131. Nail BEČIČ
132. Safet MAHMUTOVIČ
133. Derviš PRŠIČ

● OGP Ljubljana

134. Rajko CERAR
135. Branko DJAKONOČEVIČ
136. Miro KRSTINCIČ
137. Stefan MARKOVIČ
138. Drago PANIČ
139. Franjo SAMBOLIČ
140. Hamdija SABIČ
141. Saban ŽALIČ

● Centrala

142. Marko ing. BLEIWEIS
143. Marija DEMŠAR
144. Janez ing. GRICAR
145. Rajko KOGEJ
146. Marija KROSELJ
147. Alojz REMEC
148. Ahmet KALEBIČ

● Uprava delavskih domov

149. Neža KRAJNIK
150. Marija POLČIK

15-letniki

● Celje

1. Martin FOŠNARIČ
2. Ivan JANUŠIČ
3. Miha JURSEK
4. Franjo KARLOVČEC
5. Pavla KOKOLJ
6. Stjepan KOKOT
7. Ivan KUKOVIČ
8. Gabrijel LIPIČ
9. Anton PETROVIČ
10. Miloš PLETERSEK
11. Drago STEPINAC
12. Martin ŠEGULA
13. Antonija SINCEK
14. Avgust SARDI
15. Miha VIDOVIČ
16. Albert VEŠLIGAJ
17. Jakob ZAVEC
18. Ivan ŽALIČ

● Maribor

19. Franjo BARTOLIČ
20. Ivan BEDJANIL
21. Franc BEVK
22. Josip BORAK
23. Mihael BREC
24. Ciril BRUSAR
25. Matilda CMAGER
26. Avgust ČIŽIČ
27. Marjeta DAJČMAN
28. Stefan DALJAVEC
29. Franc FUREK
30. Ivan FURJAN
31. Matija GOLUBIČ
32. Stefan HORVAT
33. Ivan HRNČIČ
34. Janez HABJANIČ
35. Franc KELENC
36. Slavko KERMELJ
37. Stanko KOSTANJEVEC
38. Ivan KOŠUTAR
39. Jože KRALJIČ
40. Otilija KRANJC
41. Mihael LESJAK
42. Peter LESJAK
43. Stjepan MALASIČ
44. Roman MERNIK
45. Mirko MIHIN

46. Stefan MIHIN
47. Josip MISLOVIČ
48. Franc NEMEC
49. Stjepan NOVAK
50. Franjo POLANEC
51. Ignac PRAPROTNIK
52. Slavko PREMŽL
53. Franc RAJH
54. Oto SEKOL
55. Stanislav SOVEC
56. Jakob ŠIROVNIK
57. Matilda ŠKRABL
58. Jože ŠTINGL
59. Janez TILI
60. Angela VALENTI
61. Marija VRHOVNIK

● Jesenice

62. Jože BERTONCELJ
63. Tomo BENJAK
64. Peter KOS
65. Anton KOŠČAK
66. Janez VIDIC

● Ljubljana

67. Danica ČUK
68. Franjo HERMAN
69. Stjepan KOVAC
70. Josip KOVAČIČ
71. Mirko MILOLOŽA
72. Anton PERGAR
73. Martin PLOHL
74. Stefan TOMAŽIČ

● Ravne

75. Jožica GABER
76. Marija GORJUB
77. Tereza GRADIŠNIK
78. Jože HRZENJAK
79. Pavel KALŠAN
80. Ivan MERKAČ
81. Ivan PERČAČ
82. Franc SVETEC
83. Valentin VARGA

● Ljubljana-okolica

84. Ivan KRALJ
85. Maks PRAŠNIKAR
86. Stjepan ZADRAVEC

● Koper

87. Vlado CERGOLJ
88. Sinan HADŽIČ
89. Albin MORELJ
90. Muharem MUMINOVIČ
91. Viktor ŽIVEC

● KO Ljubljana

92. Peter CURK
93. Ivica JAKOPIČ
94. Anton VERBIČ
95. Mijo VURUSIČ

● KO Maribor

96. Erik KRANJC
97. Jože PLEČKO
98. Stanko PRISTOVNIK
99. Rajmund PURNAT
100. Zdenko ROŠ
101. Boris ŠKERGET
102. Jože ŽGAJNER

● SPO Ljubljana

103. Oto LEIMZNER
104. Ivan NOVAK

● LIO Škofja Loka

105. Maks BOGATAJ
106. Peter BRDNIK
107. Pavle JENKO
108. Milan KOKALJ
109. Jožica PIRC

● OGP Ljubljana

110. Andrija HRANJEC
111. Milan KRAKAR
112. Martin LONČAR
113. Viktor OŽBOLT
114. Amalija PRAČEK
115. Ivan PLUT
116. Janez ZELNIK

● Centrala

117. Silva ŠLAMBERGER
118. Franc ŠEMEN

● Biro za projektiranje

119. Mitja SMOLE

20-letniki

● Celje

1. Martin BEZJAK
2. Franc ČERPNIJAK
3. Franc FOŠNARIČ
4. Fani GOLČMAN
5. Jeromin PRUKIJAS

● Maribor

7. Franc BAGARI
8. Ivan BEDJANIČ
9. Avgust BELOVIČ
10. Pavel FIRŠT
11. Franjo HERAK
12. Franc KARO
13. Mirko KOVAČIČ
14. Jože MARKEŽ
15. Marija MARKRAB
16. Ciril MEŠKO
17. Stefan METLIČAR
18. Ivan OBADIČ
19. Josip PERHOČ
20. Ignac POTRČ
21. Franc PŠAJD
22. Franc ROGAČ
23. Josip SKVORC
24. Ivan SOLTIC
25. Jožef ŠTANGLER

Svojo nalogo na odseku avtomobilske ceste Vrhnika—Postojna smo opravili

26. Stanko ŠTUHEC
27. Mirko VINCETIČ
28. Ivan VOČANEC

● Ljubljana

29. Anton GALOŠI
30. Stefan GOMBOC
31. Alojz GREGORIČ
32. Jelka GREGORIČ
33. Lovro HABULA
34. Rudi KORSIČ
35. Rudolf MARCIUS
36. Mirko NOVAK
37. Franc PEHAN
38. Ivan POCEDIČ

● Jesenice

39. Maks MULEC
40. Viktor VONČINA

● Ravne

41. Viktor FELKAR
42. Viljem FERK
43. Karel FICKO
44. Henrik FILIP
45. Ernest RAUDI
46. Ludvik TAKAČ
47. Alojz ZAVEC

● Ljubljana-okolica

48. Franjo HRNČIČ
49. Pavel KRAŠNJA
50. Franjo VOJKOVIČ

● Koper

51. Jože FERFOLJA

● KO Ljubljana

52. Anton KAČAR
53. Jože REPŠE
54. Peter HLEDE

● KO Maribor

55. Stefan FRIS
56. Ferdo KOVAČIČ
57. Franc NIPIC
58. Ludvik RIZMAL
59. Ernest RUS

● LIO Škofja Loka

60. Andrej AHČIN
61. Vinko FLORJANČIČ
62. Slavko STANOVNIK

● SPO Ljubljana

63. Franc ERJAVEC
64. Srečko FERLIČ
65. Franc GREGORIN
66. Ivan KOLAC
67. Florjan ŠTUCIN
68. Drago TOMAŽIČ
69. Anton ZAJC

● Železokrivnica

70. Blaž CEDILNIK

● OGP Ljubljana

71. Božena JARH
72. Stefan KANCELJAK
73. Ludvik KMETEC
74. Branko ing. VASLE

● Centrala

75. Stane UHAN
76. Ivica ZORKO

● Biro za projektiranje

77. Ljuba TOME

25-letniki

● Celje

1. Pavla JUVANC
2. Franc NOVAK

ZAKJUČNI IZPIT — Zidanje dimnika na samskem domu v Kranju

3. Marija POLENIK
4. Martin SALAMUN

● Maribor

5. Ferdo FILIPIČ
6. Ivan HAJDAROVIC
7. Alojz LISJAK
8. Ivan OTIČ
9. Elizabeta POŽGAN
10. Martin ZAJSEK
11. Miroslav ZORŽ

● Ljubljana

12. Rudolf KOVAČIČ
13. Edo STARE
14. Ivan ŽORŽ

● Jesenice

15. Vinko ČEBAŠEK
16. Franc MENCINGER
17. Karel MAKUC
18. Franc POLAJNAR
19. Anton RADANIČ
20. Ljuba TARMAN

● Ravne

21. Franc Mesarec
22. Franc KMETEC
23. Milan NOVAK
24. Nikola NOVAK
25. Franc RAJH
26. Vida VECEJ

● Ljubljana-okolica

27. Janez PLEMELJ

● Koper

28. Jelka NOVAK
29. Justa PIZMOHT
30. Jože ŽABKAR

● KO Ljubljana

31. Stefan BALGAC
32. Rudi COTIČ
33. Edvard DROLE
34. Malči MARINČIČ
35. Adela SENČUR
36. Jože TRILER

● KO Maribor

37. Jože CVIKL
38. Josip KALŠAN
39. Jožefa MASTEN
40. Maks WEISSENSTEIN

● LIO Škofja Loka

41. Marijan FRAS
42. Ivan JAGODIČ
43. Karel LIKOZAR

● SPO Ljubljana

44. Ernest GREGORIČ
45. Jože KUSTERLE
46. Tomo PRŠIR
47. Franc PUPIS
48. Anton PUGELJ
49. Oto TROBENTAR
50. Alojz ZALOŽNIK

● OGP Ljubljana

51. Feliks ERŽEN
52. Vencelj JERAM
53. Jože KERMAN
54. Jože SEVER
55. Bernarda SMRAJC

● Centrala

56. Dora KLEMENČIČ
57. Valerija KOŽUH
58. Nuša PIŠKUR
59. Iko RAVNIKAR
60. Boža REPŠE
61. Viktor SKOK

● Uprava delavskih domov

62. Aleksander CIGLER